

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 36—
za en mesec . . . K 3—50
za Nemčijo celoletno . . . 40—
za ostalo inozemstvo . . . 45—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 32—
za en mesec . . . K 2—75
V spravi prejemam mesečno . . . 2—50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 8—
za Nemčijo celoletno . . . 10—
za ostalo inozemstvo . . . 13—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45 „
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenem
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Minimum in maksimum.

Nasprotniki deklaracije, ki se ji pa vendar še ne upajo javno upreti, so jo razglasili za svoj »maksimalni program«. Z drugo besedo se to pravi, da jo smatrajo za najidealnejšo obliko rešitve jugoslovanskega vprašanja v monarhiji, in ker se ideali navadno ne dosežajo, hočejo reči, da bi se zadovoljili tudi z drugo, manj povoljno rešitvijo našega vprašanja, recimo z narodno avtonomijo ali morda samo z narodno avtonomijo v kronovinah. Po takem naziranju je seveda naše delo za deklaracijo prazen trušč in politična komedija. Naravno je, da smo morali to naziranje zavreči, ker je le v lepo besedo odeta negacija deklaracije. Tedaj pa se je kopje naenkrat presukalo; naši nasprotniki so rekli, da je deklaracija v lepe besede zavita negacija države in zakonite vladarske hiše. Na nekem sestanku so vprašali duhovniki svojega tovariša, državnega poslanca Hladnika: »Če je deklaracija minimalen program, kaj pa je potem prav za prav vaš maksimalen program?« Ko bi ne vedeli, kako sistematično in uspešno je stranka deželnega odbora črnila in sumničala S. L. S., bi morali po tem vprašanju sklepati, da so poslancu Hladniku nalašč nastavili past. Kajti očitno so si mislili: Združitev vseh avstrijskih Jugoslovancev v samostojno državo pod Habsburžani, kakor zahteva deklaracija, je pač največ, kar sme zvest državljani želeči; kdor bi hotel še več, sega preko meje, je izdajalski Vele-srb. Po takem umevanju je treba imeti le še dokaj neblage volje in dejstva, kakor jih doživljamo te dni, ko deželni glavar grabi za vrat svojo lastno deželo in jo vleče pred krvavo sodišče, ko nekdanji načelnik Vseslovenske ljudske Stranke dolži vse Slovence veleizdaje in hujska državne oblasti zoper bedne ostanke nekdanjega cvetočega naroda, ki je za monarhijo izkraval na bojiščih, niso več nemogoča. Neverjetna so in pregrozna ta dejstva, a so mogoča — saj jih doživljamo!

Jugoslovani zahtevamo svojo lastno državo pod Habsburžani ne le na podlagi naših starih zgodovinskih pravic, ampak po naravnem pravu. Z narodno avtonomijo v kronovinah se ne moremo zadovoljiti, tudi ne z narodno avtonomijo brez kronovin; taka avtonomija danes velja, jutri je ni. Trdno poročilo resnične politične svobode nam more dati le lastna država.

In to hočemo! Brezplodno je, izpraševanje, ali je to naš maksimalen ali minimalen program. To je realen program, ki ga bomo izvršili sedaj ali pa ga bomo morali odložiti do prihodnje — svetovne vojske. Da razmere, kakršne so bile na Slo-

venskem pred vojsko in so še danes, ne morejo večno trajati, je gotovo. In ko se je treba nanovo politično orientirati, se nam odpira samo ena pot: narava nam kaže samo pot na jug! Tja teko naše reke, tam se glasi naša beseda, tam polje naša kri; sever nam zapirajo visoke gore, tuj jezik, sovražen duh. V novi državnopravni tvorbi nas čaka mnogo dela, premagati bo treba tudi kako oviro skupnega in složenega sobivanja, odstraniti marsikatero predsodke, ki so nastali, ker nas je tujstvo ločilo. Toda tudi to bomo zmogli s solidnostjo svojega značaja, discipliniranostjo svoje volje.

Naraven zakon je, da se druži, kar je enega plemena. Tega naravnega zakona ne more nihče ubiti s tem, da ga taji, zato se bo deklaracijski načrt enkrat vendar moral izvršiti. Ob času, ko je narodnostna misel dosegla morda višek svoje ofenzivne sile in hkrati višek svoje moči kot državotvoren politični faktor, so države s takim notranjim ustrojem, kakršen je avstro-ogrski sedaj, nemogoče. Notranja nasprotja so prevelika, nemško-madžarsko nadvladje je trajno nevzdržljivo. Monarhiji ne preostaja torej nič drugega, kakor da narodnostnim težnjam posameznih narodov udovolji, če se sploh hoče ohraniti. Prepustiti bo morala posameznim narodom, da si uredijo politično življenje po lastni volji in pridejo tako v sebi in med seboj do miru; preosnovati se bo morala v zvezno državo narodov. To je naš program, to zahteva deklaracija od 30. maja 1917.

Preostaja pa vendar še vprašanje: kaj potem, če se to enkrat zgodi? Ali bo naravni zakon, ki sili avstrijske Jugoslovane, da se združijo v enotno državo, po izvršitvi deklaracijskega programa naenkrat zgubil svojo moč? Ali ne bo še nadalje na Balkanu deloval? Ali ne bo habsburške Jugoslavije privlačil k Srbiji? Ali ni torej deklaracijski program na koncu koncev vendar skrito velesrbstvo? To je zmisel vprašanja, ki so ga stavili poslancu Hladniku.

To vprašanje je bolj akademičnega, nego praktičnega - političnega pomena. Od vsega početka je bilo jasno, da Avstro-Ogrska po sklepu miru ne bo razpadla, ker je Evropi potrebna; ta misel se utrjuje vedno bolj tudi v krogih entente, ki je nekaj časa morda resno mislila na razdelitev naše monarhije; nov dokaz, da so ti načrti izginili, je tudi zadnji Lloyd Georgejev govor. Gotovo je tudi, da bo Srbija ostala; doba, ko so se bavili Nemci z mislijo, da jo anektirajo, je razmeroma hitro minila. Vprašanje za realnega politika je torej sedaj le, kako urediti jugoslovanske razmere v monarhiji sami.

Ni pa potrebno, da bi se izogibali že

sedaj vprašanju, kakšno bo kasneje razmerje habsburške Jugoslavije do Srbije. Mogoče je, da bo narodnostno vprašanje po vojski mnogo manj aktualno, ker bo vsaj v velikem in načeloma rešeno in ker bodo gospodarska vprašanja posebno pereča. Mogoče je pa tudi, da to vprašanje ostane tudi po vojski v ospredju političnega življenja tistih narodov, kateri po vojski niso dosegli popolnega plemenskega zjedinenja v okviru ene same države. V tem slučaju postane po vojski za jugoslovanskega politika razmerje med Srbijo in habsburško Jugoslavijo aktualno vprašanje.

Dr. Ivan Šusteršič je hotel rešiti to vprašanje že med vojsko. Ob času, ki se mu je zdel prikladen, je zahteval, naj Avstro-Ogrska anektira Srbijo. To bi bila gotovo najnesrečnejša rešitev težkega jugoslovanskega problema. Srbi, ki so pokazali toliko odporne sile in toliko strastnega svobodo ljublja, bi se ne dali kar meni nič, tebi nič »anektirati«. Z njimi bi dobila monarhija vase ne državljanov, ampak podložnike, ki bi z zobmi škripaje čakali trenutka, da okvir monarhije razbijejo. Namesto notranje konsolidacije v monarhiji, ki mora biti sad te vojske, bi se začel v njej zadnji razkroj. V slučaju tedaj, da bi z osnutjem habsburške Jugoslavije narodnostno vprašanje na jugu še ne bilo rešeno, bi bilo treba iskati drugačne, srečnejše poti.

In tedaj bi za monarhijo nepreklicno zadnjikrat prišel čas, da izpolni svoje poslanstvo na jugu. Ta država, ki jo obdaja proti vzhodu, zapadu in severu železno ograjeno gora, ki nima kolonij, ne more težiti nikamor drugam ko proti južnim morjem; to je edino okno, skozi katero more vdihniti vase svežega zraka. Zahteva politične modrosti bi torej bila, da ustvari v svoji Jugoslaviji središče jugoslovanskega življa, ki bi po sili težnosti privlačilo obmejne slovanske pokrajine nase. Ne s silo, ki vzbuja samo odpor in ne more vzgojiti zvestobe, ampak s kulturnim delom, s pravo svobodo, ki bi jo dala svojim državljanom, z gospodarskim napredkom svojega ozemlja bi postala naravno težišče balkanskega slovanstva. To naj bi Avstro-Ogrska enkrat razumela!

Kaj moremo mi storiti, da ji dopovemo, česar njeni diplomati ne morejo razumeti? Sedanji državni zbor, sedanji naši državni vodniki so nesposobni, da bi izvršili to veliko revizijo temeljev, na katerih država stoji. Država nima enotne državne misli in njeni oskrbniki ji je ne morejo dati; njih pogled ne predere megle dualistične ideologije.

A če enkrat spoznajo pravi poklic monarhije na jugu, bi ne bilo nemogoče, da se v njej sami, kot organizmu zveznih

držav, iz proste volje združijo vsi balkanski Jugoslovani. Razvoj bi bil s tem za nedogleden čas končan, jugoslovansko narodnostno vprašanje brez preostankov rešeno. S tem bi bil naš narodni maksimum dosežen.

Po praznikih.

Božična poezija je za eno leto zopet minila in z njo vred tudi one krasne sanje, v katerih se je tako lepo prepletala mirovna ideja z upolnim pričakovanjem, da nam ne bodo oznanjevali miru le angeli na višavah, ampak tudi ljudje na zemlji. Danes se oddaljujejo vse tiste slike, kakršnih smo vajeni iz mladih let, da ravno na sveti večer pride domov izgubljeni sin in kar je sličnih povesti po ilustriranih listih, vedno bolj izpred oči in trda proza pustih in meglenih pobožnih delavnikov pričinja polagoma urejati naše možgane na pravi tir hladne resnosti in trajnega razmišljanja.

Božično mirovno poezijo je prva prekinila dunajska »Sonn- und Montags-Ztg.«, ki je v članku o »izgledih za splošen mir« svarila že na Silvestrov ponedeljek pred prevelikim optimizmom in nas napeljevala na to, naj presojamo dogodke nekoliko realnejše, torej brez optimističnih ali pesimističnih primesij, ampak tako, kakoršni so. »Sonn- und Montags-Ztg.« je vladni list, je glasilo vnanjega urada — kateri dunajski list to danes ni? — zato je ta članek vzbudil precej pozornosti, češ nekaj se kuha.

Danes vemo, zakaj je šlo. Iz razprav v nemškem državnem zboru vemo, da je prišlo do prvega nesporazuma pri mirovnih pogajanjih že 28. decembra, čeprav javnost ni bila obveščena o tem dogodku takoj.

Korak ruskih zastopnikov je vreden, da si ga ogledamo nekoliko natančneje, kolikor nam seveda dopuščajo poročila iz nemškega državnega zbora in pa članki raznih listov, katere je treba medsebojno primerjati, da si ustvarimo vsaj približno pravo sliko o tem, za kaj gre.

Iz Hertlingovih izjavaj je razvidno, da je prišlo do nesporazuma pri mirovnih pogajanjih iz dveh vzrokov: ruski delegatje so zahtevali preložitve sedeža mirovnih pogajanj iz Bresta Litovskega v kakšno nevtravno mesto, drugič pa se ne skladajo popolnoma z nemškim naziranjem o samoodločbeni pravici baltičskih pokrajin.

Hertling se je baval v svojem odgovoru najbolj s prvo točko in je utemeljeval negativni nemški odgovor s tem, da je direktna zveza med Stockholmom in med

LISTEK.

Dve sliki iz življenja.

Václav Kosmák — Tugomir Zlatopoljski.
Konec.

»Tisto so pa Benetke,« sem naglo vzela starki besedo z jezika.

»O ne, dragi moj,« je odkimala starka z glavo, »on je drugače rekel. Tako nekako Vene — Vene — — —«

»Venedik, teta; po nemško se tako imenujejo.«

»Viš ga no, kako ti otroci vse vedo! — Tako torej, do tega mesta so prijadrali in od ondod je šel zopet čez tiste velike gore, preko širnih pustinj, skozi mesta in vasi, dokler ni priromal v ta kraj, kjer mi prebivamo. Tedaj je bilo to drugače kakor je dandanes. Koder vidiš po hribih polja in travnike, je bilo svoje dni vse sam gozd daleč naokrog; tam-le pa so bili ribniki. Takrat je bilo tukaj vse polno jeletov in srn, po zimi so se pa celo volkovi semkaj priklatili. Vidiš, pri Logarjevih imajo še dandanes ob hiši majhen plot iz visokih močnih kolov. A to ni vrta, ker ni tam nobenega drevesa in tudi ni prostora za to. Ampak proti volkom je bil zgrajen,

da niso skakali ljudem v hiše. Semkaj je torej prišel romar in tamkaj-le, kjer vidiš kapelico sv. Vida, si je postavil kočico od lesa in si kupil zvonec, s katerim je trikrat na dan zvonil, zjutraj, opoldne in zvečer. V petkih je pa ob treh popoldne zvonil po celo uro v spomin smrti Jezusa Kristusa.«

Starka je nagnila glavo za njo pa še jaz.

»Živel je ob samem sadju in zelenjavi, ki jo je gojil na vrtcu. Molil je rožne vence in klokočke je delal. Vsak mesec enkrat se je nekam na pot napravil, opravil sv. spoved, prejel zakramente sv. Rešnjega telesa in prodal rožne vence, ki jih je bil doma naredil. S pritrženim denarjem si je kupil hrane za zimo, ostanek je razdelil med uboge. Tako je živel Bogu leto in dan v samotni. Ko je prišla prva pomlad, kar je bil puščavnik, in so zardevale v gozdu jagode, si je sprel iz protja košarico, nargal vanjo dišečih jagod, vzela v roke palico in krenil v ono stran, kjer so živeli njegovi starši. Pod večer je prispel blizu rojstnega kraja. Čakal je v gozdu, da se je stemnilo, zvečer se je pa bližal vasi. Bil je ravno sčep in luna je jasno svetila. Puščavnik je šel v halji in s košarico na roki s počasnim korakom in se je okrog oziral po kraju, kjer je bil rojen in koder je pasel ovčice. Že tri leta ga ni videl. Kdo neki bi ga še poznal? Nosil je lepo polno brado in vsa

postava mu je bila nekako predrugačena, višja. Ko je pa prišel k rojstni hišici, je zavil po vrtu k malim zadnjim vratom. Perun je zalajal. Puščavnik ga je pogovarjal: »Perunček, kaj me več ne poznaš?« Pes je vlekel na uha, vohal, naenkrat pa skočil z radostnim cviljenjem na svojega nekdanjega gospodarja. Puščavnik mu je rekel, naj bo miren in je šel tiho k oknu. Jasna luna je svetila v hišo, da je bilo videti v sobi mizo, posteljo in klop. Sin je stopil k oknu, zrl dolgo na posteljo, kjer sta spala oče in mati, in gorke solze so se mu usipale po zagorelem licu. Zdaj se nekaj zgane na postelji in mati sede pa gleda proti oknu. Puščavnik stopi hitro nazaj, postavi košarico jagod na okno in odhiti urnih korakov z vrta. Pes lepo za njim. Globoko zamišljen ga je puščavnik opazil šele, ko sta bila že daleč od vasi. Rad bi ga bil nazaj zapodil, ali ni se dal. Vzel ga je torej s seboj. Zjutraj pa, ko je ovčar vstal, mu je žena pripovedovala, da se je v noči prebudila in videla, kako je nekdo gledal skozi okno. Zdel se ji je, kakor kapucin.

»Beži, beži, kje se bo vzel tukaj kapucin!« je modroval mož. »Sanjalo se ti je, sanjalo.«

Tedaj sta zapazila na oknu košarico jagod, pa sta si belila glavo, kako je košarica sem prišla?

Pozneje sta zapazila, da se je Perun

zgubil. Čudno se jima je zdelo to in dolgo sta o tem govorila. Naposled sta vendar na vse to pozabila. Ali ko je minilo leto dni in je prišlo zopet poletje, sta nekega jutra zopet našla košarico jagod — in tretje leto zopet in četrto leto zopet. Njiju strmenje je rastlo bolj in bolj. Nič nista vedela, kaj vse to pomeni. Tedaj je slišala ovčarica, da živi daleč v gozdu pobožen puščavnik, h kateremu hodijo ljudje za svet. In napotila se je še sama k njemu. Hodila je dolgo, da je prišla tja. Ljudje so ji pokazali pot k njemu na goro. Puščavnik je sedel pred svojo kočico in bral iz velike knjige. Lice mu je bilo zagorelo, brada dolga in lasje tudi. Ko ga je pa žena ugledala, se je zganila po vsem životu. Zdelo se ji je, da je podoben sinu. Ali kako če biti on, to ni mogoče! Kje je dobil samostansko haljo? Puščavnik pa je zravnil glavo, ko je začel njene korake, in se tudi stresel. Starka se mu je približala s pobožnim pozdravom in mu je hotela poljubiti roko. Ali odtegnil ji je roko in jo vprašal, kaj bi rada. In ovčarica mu je odkrila svoje srce ter ga prosila, naj jo potolaži.

Puščavnik je dolgo sedel molče, potem pa je izpregovoril: »Žena, jagode so znak, da sin še živi. Dokler boste spomlad do dobivali na oknu jagode, do tedaj pridejo uverjeni, da še ni umrl. Kako pa pridejo tja, ne vprašujte.«

Žena je vzdihnila in se ozrla h kočici.

glavnimi mesti centralnih sil skoro nemo-goča, dalje da bi imela ententa v Stock-holmu mnogo več priložnosti vplivati na ruske delegate kakor v Brestu, in tretjič si pa Nemci sploh ne dajo predpisovati, kam naj gredo. Kdor bere ta odgovor in ga premisli, mora postati neveren Tomaž. Da danes, v dvajsetem stoletju, v stoletju prometa in tehnike, ne bi bilo mogoče na-praviti v par dneh direktnih zvez med omenjenimi mesti, tega ne verjamemo prav lahko, kakor tudi ni verjetno, da more vplivati ententa danes na petrograj-sko vlado manj, kakor bi mogla vplivati, če se sedež pogajanj preloži. Zastopniki entente pritiskajo ali ne pritiskajo na ru-sko vlado lahko vedno enako, če se poga-jajo tu ali tam. Zato se nam zdi, da se je Hertling bavil s to točko zato tako obšir-no, da odvrne pozornost od druge, ki je mnogo važnejša: prva točka ruskih zahtev je formalnega značaja, druga pa stvarnega.

Druga točka se tiče bodočnosti balti-ških provinc. Mirovni delegatje so se do-govorili, da naj odločajo Litvanci in Polja-ki o svoji bodočnosti sami, na podlagi prin-cipa o samoodločbi narodov. Ta princip, okoli katerega se dandanes suče bodoč-nost Evrope in celega sveta, sta torej naša in nemška vlada vsaj navidezno priznali, kakor je razvidno iz optimističnega komu-nikeja o zadnji mirovni seji, kjer pravijo, »da se je dosegel sporazum vsaj v najvaž-nejših točkah, v ostalih pa so se drug dru-gemu toliko približali, da nasprotja ne bo težko premostiti.«

Poročila nevtralnih listov o ti seji pa niso tako optimistična. Tam smo zvedeli marsikaj, česar nam naše vlade niso pove-dale; zaradi tega so v nemškem državnem zboru socialisti vlado prav trdo prijemali.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO POROČILO.

Dunaj, 9. januarja. Uradno:

Vzhodno bojišče: Premirje.

Italijansko poročilo: Ker se ni videlo, so le včasih nekoliko streljali.

NEMSKO POROČILO.

Berlin, 9. januarja. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče: Angleški poizvedo-valni odseki so v močni obrambi ognja prodirali proti južnemu robu gozda Hout-houlster. Posamezne stotnije so napadle ob železnici Boesinghe-Staden. Sovražnik ni nikjer dosegel naših črt; v našem ognju je imel težke izgube. Na obeh straneh Lensa so s topovi živahno streljali. Vzhod-no od Bullecourta so se bili boji z ročnimi granatami za manjše kose jarkov.

Zahodno od Flirey so Francozi po-poldne po besnem obstreljevanju na 4 km dolgi bojni črti močno napadali. Na posa-meznih mestih je udril sovražnik v črto naših straž, a poizkusi, da bi bil čez nje napredoval, so se izjalovili. Naši proti-sunki so ponoči sovražnika povsod vrgli v njegove izpadne postojanke nazaj.

Vzhodno bojišče: Nič novega.

Macedonsko in italijansko bojišče: Položaj se ni izpremenil.

Italijansko poročilo.

5. januarja. V vzhodnem delu Asiaške visoke planote in pri Cavollo v dolini Brente so se razvili živahni topovski bo-ji. Naše baterije so presenetile v dolini Len sovražno krdelo in ga razkropile. Naš ogenj je prepodil sovražne patrolje, ki so napredovale proti našim postojankam pri izhodu doline Calcesio. Pri srednjem delu Piave je sovražno topništvo močnejše stre-ljalo, naši topničarji so odločno odgovar-jali. Sovražni letalci so obstreljevali Me-stre, Bassano in Castelfranco. V Castel-franco malo škode in nekaj žrtev.

Preganjanje socialistov v Italiji.

Genj, 8. »Messagero« je poročal, da je poslanec Cavallieri denunciral sociali-stičnega poslanca Lazzarija, češ, da na-daljuje pacifistično propagando.

Protiangleški pokret v Italiji.

Berlin, 8. »Lokalanzeiger« iz Lugana: »Secolo« se prereka s tistimi, ki pravijo, da je Anglija odgovorna, ker se vojska še vedno nadaljuje. Če kje v Italiji ustanove skladišče živil četa, ki jih prevažajo, se takoj trdi, da pripravljajo Angležem, ki prihajajo, da zatro revolucijo za mir. Če se poroča, da so fronto ojačili z angleški-mi vojaki, pravijo, da so jih poslali zato, da streljajo v hrbet Italijanom, če hitro ne korakajo v bojno črto. »Secolo« obžaluje, ker velik del naroda vidi v Angležih le hi-navščino, sebičnost, oduševstvo, krvoločnost in trdosrčnost. Od Združenih držav zahtevajo, naj pošljejo hitro topove, stre-livo, letala in druge vojne potrebščine v Italijo.

Tu je zagledala starega Peruna, ležečega na pragu. Bil je revež že gluhi in slep, tako da je ni poznal. Dolgo je motrila pu-ščavnika. A naenkrat je razpela roke in vzkliznila: »Moj sin, moj sin!« in mu padla okrog vratu. Puščavnik jo je objel in en hip sta oba plakala. »Zakaj si nama to nare-dil?« je vzdihovala mati.

»Mati, hotel sem Bogu pokazati, da ga ljubim nad vse druge reči na svetu.«

Sedela sta dolgo skupaj, in mati mu je morala obljubiti, da ga ne bo motila v svetem življenju in da ne črhe besedice ljudem, kdo da je. Zato ji je pa obljubil, da jih vsako leto enkrat obiše, pa oče in mati naj tudi prideta vsako leto enkrat k njemu.

Mati je to obljubila pa odšla potola-žena domov. Odsihdob sta gledala oče in mati dan na dan proti visokemu griču, kjer je živel sin-puščavnik.

Vsako pomlad je prišel zvečer k nji-ma, ostal doma celo noč in pred prvo zoro zopet odšel. Oče in mati sta tudi romala k njemu vsako jesen okoli Vseh svetih.

Tako je minilo nekaj let. Nekoč pa je prišla mati sama: — ovčar ni mogel več — ležal je v grobu. A ko je puščavniku brada že sivela, je prišel spomlad zopet s kočarico jagod k materi, ali ni jih mogla več pokusiti — tudi ona je bila že v gro-

bu. Puščavnikov zvonec pa se je še dolgo glasil po okolici. Ko pa mu je bila brada bela kakor jablanov cvet in glava gola, je vzel palico v roke in lezel z opotekajočim se korakom iz gozda. Šel je polagoma, dokler ni prišel k bližnjemu samostanu. Pozvonil je pri vratih. Odprli so mu jih in ga vprašali, kaj želi.

»Pokrepčajte me, prosim, na pot v večnost,« je dejal in se zgrudil na klop.

Redovniki so ga sprejeli, položili na posteljo in prior je prišel s Svetotajstvi za umirajočega. Puščavnik se je izpovedal, prejel nebeško mano, in ko ga je mazilil du-hovnik s sv. oljem in so drugi molili zanj, je zajecjal: »Bog vam povrni!« zaprl oči in ni več ni izpregovoril na zemlji. V ne-besih pa prepeva alelujo.

Starka je končala in si otirala solze. Jaz pa sem ji nepremično čepel pri nogah in gledal z velikimi očmi zdaj na njo, zdaj na kapelico sv. Vida.

»Ko je puščavnik umrl,« je pripomnila starka, »so postavili na onem mestu, kjer je bila njegova koča, tam-le ono kapelico.«

In kaj porečejo ljudje o tem puščav-niku? Ali se mu bodo smejali? Bržkone, pa zraven še poreko, da je bil malovreden sin, ker je zapustil starše in da je bil le-nub, ker ni delal in svetu koristil.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Žene in dekleta občine Križ se z naj-večjim navdušenjem pridružujemo jugoslo-vanski deklaraciji. Naj bi bilo vse trplje-nje sedanjih težkih časov v prespeh na-šega naroda!

Slovenske žene in dekleta občine Za-gradec pri Žužemberku se z velikim na-vdušenjem pridružujejo majniški deklaraci-ji in pozdravljajo prizadevanja poslancev za skorajšnje tako od vseh zaželeno zdru-ženje našega Juga v mogočno trdno in ne-omajeno državo Jugoslavijo.

Slovenske žene in dekleta občine Kranjska gora se radostnim srcem pridru-žujejo izjavi ljubljanski žena in deklet za majniško deklaracijo Jugoslovanskega klu-ba. Sledi 200 podpisov.

Žene in dekleta občine Križ se v polnem obsegu pridružujemo z največjim navdušenjem izjavam vseh zavednih žena in deklet državnopravni deklaraciji Jugo-slovanskega kluba, v kateri se zagotovi Slovincem popolna svoboda v verskem, političnem in gospodarskem oziru. Za-hvaljujemo se prevzvišenemu knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču za odlo-čen in jasen nastop. Izrekamo načelniku dr. Korošču svoje polno zaupanje in odo-bravamo plemenito delo naših poslancev, ki se kar mogoče trudijo za osvoboditev, mir in srečo našega naroda. Obenem ho-čemo moliti za sv. očeta Benedikta XV., da bi se mu čimprej izpolnile goreče želje po miru, ki ga hočemo svobodno uživati zvesto vdani svojemu pravicoljubnemu vladarju. — (Sledi 217 podpisov.)

Žene in dekleta iz Reteč pri Škofiji Loki se s celim srcem pridružujemo jugo-slovanski deklaraciji in izrekamo jugoslo-vanskemu klubu popolno zaupanje. (Sledi 318 podpisov.)

Občinski odbor v Čušnjicah zbran v seji dne 9. decembra 1917 soglasno in nav-dušeno pozdravlja deklaracijo naših po-slancev v državnem zboru z dne 30. maja 1917 za združeno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov. Vsi kot en mož hočemo stati za našimi poslanci in zastaviti vse svoje moči, dokler ne bomo združeni v sa-mostojni jugoslovanski državi. Zahtevamo tudi, da so zastopniki raznih strank v teh resnih časih, ko se gre za našo bodočnost, edini in se ogibljejo vsakega strankarskega boja. Vsi naj imajo pred očmi visoki cilj združene Jugoslavije.

S hvaležnostjo tudi pozdravljamo mi-rovno prizadevanje Nj. Svetosti, sv. očeta Benedikta XV., da naj se že skoro konča to strašno klanje in se sklene pravičen mir za vse narode.

Gerentski svet občine Slavina se je v svoji seji z dne 6. januarja 1918 soglasno pridružil ter navdušeno pozdravil državno-pravno izjavo vseh jugoslovanskih poslan-cev v državnem zboru na Dunaju dne 30. maja 1917 za združitev Jugoslavije pod žezlom Habsburžanov.

Občinski odbor v Hotiču pri Litiji, zbran v seji dne 6. januarja 1918, se sogla-sno in navdušeno pridružuje jugoslovanski deklaraciji naših državnih poslancev z dne 30. maja 1917 in zahtevi po samostojni ju-goslovanski državi pod habsburško krono. Hvaležno pozdravljamo prizadevanja sv. Očeta Benedikta XV. in presvetlega ce-sarja Karla I., da se doseže že skorajšen trajen mir. Izreka popolno zaupanje našim državnim poslancem, združenim v Jugoslo-vanskem klubu, ki se trudijo za osvobodite-v, mir in srečo našega naroda. Izreka-mo neomejeno udanost g. knezoškofu za odločen in neustrašen nastop v isti stvari. Ugovarja odločno razdružitvi S. L. S. in zahteva, da se takoj zopet oživi na teme-lju naših katoliških shodov ter kot doslej združuje vse stanovne slovenskega ljudstva. Za dr. Krekov spomenik se prispeva zne-sek 40 kron. — Soglasno se je izrekla ne-zaupnica dr. Šusteršiču.

Svečenstvo, učiteljstvo, općinski zu-pani te razni bivši općinski zastupnici općine Buzet u Istri stvorile na sastanku, koji je bio sazvan dne 3. siječna 1918., da se raspravlja o žalosnom stanju prehrane uz druge i slijedeću resoluciju: 1. Najvećom harnošču pozdravljamo Apoštolsko zauzi-manje Sv. Oca pape Benedikta XV. i Nje-govog Veličanstva miroljubivog cara i kralja Karla I., da se među narode povra-te blagodati mira na temelju pravednosti, po kojoj svaki, pa i najmanji narod, ima pravo na slobodu. — 2. Oduševljeno usva-jamo deklaraciju Jugoslovanskog Kluba u Beču od 30. svibnja 1917., kojom se za sve Hrvate, Slovence i Srbe u monarhiji, na temelju narodnog načela i hrvatskog državnog prava, zahtijeva ujedinjenje i

državna samostalnost pod habsburškim žezlom. — 3. Izrećemo zahvalu i pouzdanje našim dičnim zastupnicima Dr. Matku La-ginji i prof. Vjekoslavu Spinčiću. — 4. Klanjamo se harni velikom Jugoslavenu knez-biskupu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču i zahvaljujemo se vrlom i požrt-vovnom presjedniku Jugoslovanskog Kluba Dr. Antonu Korošču te ostalim člano-vima i ujedno izrićemo prezir usocima. Ujedno se na gornjem sastanku sakupilo za spomenik nezaboravnog i najvećeg Ju-goslavena dr. Janeza Kreka K 241.

Podpisovanje izjave slovenskih žena in deklet za majniško deklaracijo se za-ključila 2. februarja. Dosedaj je ljubljanski odbor prejel z dežele 17.000 podpisov. Mnogo pol je še nepobranih. V nekaterih večjih krajih zbira slovensko ženstvo po-le, da jih skupno odpošlje. Ker je nujno treba, da se vsa akcija koncentrira v Ljub-ljani in tako doseže enotna manifestacija, prosimo, da se nabrani podpisi iz vseh krajev slovenske domovine pošiljajo v Ljubljano in sicer na naslov: trgovina Lo-zar, Mestni trg, ali pa trgovina Mihelič, Selenburgova ulica. Iz Ljubljane se bodo potem podpisi slovenskega ženstva za majniško deklaracijo izročili Jugoslovan-skemu klubu.

Politične novice.

+ Novo področje uničenje slovenskega naroda. Iz Ljubljane prinaša »Reichs-post« od 8. t. m. naslednje poročilo: »Ured-ništvo lista »Domoljub«, katerega izdaja Katoliško tiskovno društvo, ki stoji pod pokroviteljstvom ljubljanskega knezoškofa je odstopilo. Kot vzrok odstopa navaja dejstvo, da so poli-tične razmere postale nezdružljive. List je užival dosedaj veliko zaupanje, ker je bil izborni urejevan. Tiska se v 40.000 izvo-dih, kar je za tako majhno deželo izredno veliko. Sedanji dogodki na Kranjskem, podivjanost takozvanih Jugo-slovancev, so pregnali najboljšo slo-venske moči iz političnega obzorja. Tako gre razvoj po zaslugi deklaracijske politike, ki stoji še vedno pod vplivom Prage in še dalje Pra-ge, svojo katastrofalno pot naprej. In v to deklaracijsko politiko se umetno spe-ljuje lojalno katoliško slovenstvo klub protestom treznejših mož. Docela razbrzdani pristaši nove smeri, res mislijo, da bodo Avstriji določili bodočnost če-ški Husiti.« Na Slovenskem nihče ni-česar ne ve o tem strašnem razburjenju. Slovensko ljudstvo, kaj boš reklo na to podlo obrekovanje? Kaj boš reklo na de-jstvu, da ljudje, ki ti doma pripovedujejo, da so za deklaracijsko politiko, razglašajo to politiko na Dunaju za veleizdajalsko?

+ Sklicanje parlamenta odgodeno. »Pijeva korespondenca« piše 8. t. m.: Na-meravano sklicanje parlamenta na dan 15. januarja je končnoveljavno padlo v vodo. Kakor sledi iz pogovora ministrskega predsednika pl. Seidlerja z zborničnim predsednikom dr. Grossom o predledih za bodoče zasedanje, utegne biti zbornica sklicana na dan 22. januarja. Pa tudi ta rok še ni končnoveljavno. Ker poteče se-danji proračunski provizorij koncem fe-bruarja in mora proračun rešiti najprej proračunski odsek, pa sklicanja ne bode mogoče predolgo odlašati. Dr. Gross je že govoril s načelnikom proračunskega od-seka dr. Sylvestrom ter se skliče odsek najbrže 16. t. m.

+ Dr. Wekerle na Dunaju. Ministr-ski predsednik dr. Wekerle je prispel iz Berlina na Dunaj. Sprejet je bil od cesarja v avdienci. Politični krogi spravljajo to avdienco v zvezo z znanimi mažarskimi zahtevami glede armade. Dr. Wekerle je obiskal tudi avstrijskega ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja.

+ Češka duhovščina proti nemškemu opatu Helmerju. Češka praška duhovščina je objavila izjavo proti opatu Helmerju, ki je govoril v gosposki zbornici svoječas-no znani hujskajoči govor proti Čehom. Praška duhovščina pozivlja ostalo češko duhovščino, naj se pridruži tej izjavi. In sicer naj javi to potom dopisnice dnevni-ku »Čech«. To izjavo bo odposlal knezo-škof grof Huyn sv. Očetu.

+ Vojaška vprašanja na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo: Vojno ministrstvo je poslalo sem nekaj merodajnih osebnosti, da se pogajajo z ogrsko vlado o vo-jajskih vprašanjih. Najbrže bodo napravili kompromis.

+ Manifest češkega naroda. Češki listi so prišli k nam pobeljeni. Cel manifest češkega naroda je zapadel cenzuri. Zboro-valce je pozdravil načelnik »Češkega sva-za« František Staněk. Izvajal je: Cenjeni zborovalci! Dragi prijatelji. Po-zdravljam Vas kot legitimirane in po svo-bodni volji naroda voljene zastopnike ce-lega češkega naroda. Pozdravljam vse to-varšne deželnozbornske poslance, predvsem one, ki so bili dolgo časa ločeni od nas in so danes prvič združeni pri našem skup-nem delu. Njihovi mandati niso ugasnili v o-čeh naroda, ki jih je svobodno volil.

(Dolgotrajno odobravanje.) Pozdravljam tudi tovariše deželnozbornske poslance iz vseh treh zborov češke krone, ki si ne dajo vzeti pravice govoriti o usodi češkega naroda. Prijatelji! Sešli smo se spontano pod pritiskom sedanjih dogodkov, ko se gre za prvi mirovni poizkus, da povemo, kako si želi češki narod miru. Oni narod, ki je po težki preizkušnji vstal iz groba in se postavil z lastnim svojim delom v vrsto najkulturnejših narodov Evrope. V deželnih zborih ne moremo govoriti. Tlači nas avstrijski absolutizem. Zato smo tembolj dolžni govoriti v državnem zboru, na naših zborovanjih, da povemo, kaj je svobodna volja naroda. Naš narod ni naslanjal svojega narodnega doma nikdar na brutalno nasilje, vedno je bil prepričan, da more edino le s prosveto, enakostjo in gospodarskim delom procvitati in rasti med svetom. Sedaj, ko slišimo prvo mirovno blagovest, ni gotovo nobenega med nami, ki bi si iz dna duše ne želel, da bi bil ta mir dosežen čim prej, da bi bilo konec temu strašnem klanju, ki mu je vzelo najboljše sinove, da bi bili ustavljeni potoki ljudske krvi in bil konec temu brezkončnemu umiranju milijonov na bojiščih in doma. Konec pustošenja zemlje, domov. Tako želimo, da bi se nehala barbarstvo, nasilje in ubijanje, ki je vtisnilo pečat sedanji žalostni dobi. Naj vstane v novem ozračju probujenega, zavednega in osvobodjenega ljudstva novi vek prave civilizacije, zgrajene na mednarodni organizaciji svobodnih, enakopravnih narodov in demokratične ideje. Ljudska kri ne sme biti prelita zastonj. Vstati mora trajen mir, zgrajen po načelih, ki ne bodo ovirala svobodnega razvoja narodov. Zato smo dolžni proglasiti narodu manifest. Manifest je bil sprejet soglasno med velikanskimi, dolgotrajnimi ovacijami. Za Staněkom je govoril posl. Tusar. Konec zborovanja se je zahvalil predsednik Staněk zborovalcem in je izrazil prepričanje, da mora narod priti do svojih pravic. Dalje je rekel: »Bilo je l. 1848. na velikem slovanskem shodu, kjer je naš veliki Pavel Jožef Šafařík spregovoril sledeče besede: Dragi bratje! Brez boja ni poti iz suženjstva do svobode. Naj bo zmaga in svoboda naroda, ali pa častna smrt in po smrti slava. S tem geslom pojdemo na apostolsko delo med narodom.

+ Shod čeških poslancev v Pragi. Preteklo nedeljo dne 6. t. m. se je udeležilo shoda okoli 150 čeških državnih in deželnih poslancev, katerega je »N. Fr. Pr.« napadala že več dni. Na shodu so razpravljali o pravici narodnega samoodločevanja in da je bila sprejeta. Resolucija v smislu češke deklaracije v državnem zboru. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da so soglasno obsodili politiko grofa Czernina posebno za njegovo razlago o pravici narodne samoodločbe, katere razlaga Čehi ne morejo sprejeti. — Sam shod je trajal le malo časa. Na ulicah so bile močne policijske straže, pripravljen pa je bil tudi del posadke.

+ Narodni svet. »Glas Slovenaca, Hrvata i Srba« poroča, da je izzval sklep shoda S. L. S., naj se prično med strankami dogovori glede ustanovitve »Narodnega sveta« veliko veselje vseh krogov. Na napredni strani so se takoj pričele priprave za ujedinjenje. O temelju narodnega sveta vlada prepričanje, da sta dva stebra jugoslovanskega gibanja in sicer prvi demokratična ideja, da vladaj ljudstvo samo sebi, ideja, ki se uporablja v kulturnem svetu pod imenom samoodločba narodov, drugi pa je ideja v edinstvu Slovencev, Hrvatov in Srbov. Samoodločba — narodna jedinstvenost Jugoslovancov — to moreta biti prava neomajna idejna temelja narodnega sveta za celi naš jug. Vse drugo, kar iz teh načel izvira v konkretnih situacijah, vse to je vprašanje taktike.

+ Čeho-slovaška propaganda. Požunski veliki župan Szmrecsanyi je o propagandi za česko-slovaško politiko na Ogrskem izjavil: »Agitacija se v komitatih Požun in Nitra ni mogla nikjer vkoreniniti. Poslanec Ferdinand Juriga je izjavil, da, kdor Slovake pozna, vé, da propaganda v krogih slovaškega prebivalstva ne bo uspela. Vsekako bodo agitacijo družabno in oblastveno na enako odločen način pobijali.« — Mažari pač ostanejo Mažari.

+ Zagrebški intendant proti mažarskim dramam. Mažarske politične kroge je zelo razburilo, ker se je za intendanta zagrebškega kraljevega gledališča imenovan poslanec Hreljanović v svojem nastopnem govoru izrazil proti mažarski dramatični literaturi. Hreljanović je izjavil, da je Zagreb središče Jugoslovancov in da mora zato njegovo narodno gledališče imeti jugoslovanski značaj.

+ Zadnja imenovanja na državni železnici kažejo enako sliko kakor običajno: V višjih razredih sta med 14 imenovanj samo dva Slovence; v II. statusu je med 29 imenovanci 11 Slovencev.

+ Pristaši jugoslovanske deklaracije v Osjeku se udeležijo občinskih volitev, ki so razpisane za štiri mesta in je agitacija v popolnem razmahu.

+ Vsenemški poslanec Malik, ki je bil dolgo časa v ruskem ujetništvu, je sedaj izmenjan. Dospel je že v Halsberg na Švedskem s 400 drugimi izmenjanimi častniki.

+ Znamenje časa. 15 milijonarjev je v Osjeku, ki je razmeroma majhno mesto v Slavoniji, in 245 meščanov s premoženjem 100.000 do 500.000 K.

+ Nemško knjigotrštvo v službi Vsenemcev. Dunajski list »Der Abend« prinaša članek pod naslovom »Duševna sovojna«, v katerem pisec obračunava z nemško vojno literaturo, ki hujša in divja, kakor bi bila kri, ki se preliva po bojiščih, zanjo opojna pijača. Krepko obsoja tudi nemško knjigotrštvo, ki se je v nasprotju s svojo staro kulturno tradicijo za malopriden dobiček vdinjala vojni književnosti. Dalje opozarja na čudno nizke cene teh literarnih izrodov, in to v času, ko so se vse tiskovne potrebsčine tako podražile in ko za res dobro knjigo niti ni več dobiti papirja. O pisateljih teh »del« pravi, da pač niso nikdar sukali meča, zato pa s tem večjim navdušenjem pomakajo v kri svoje pero. Potem člankar nadaljuje: O fantastičnih načrtih za osvajanje zemlje v vzhodni in zapadni Evropi, v Aziji in Afriki, o neznanskih odškodninah itd. smo že pač marsikaj slišali, toda tale ideja je pa vendarle čisto posebna in vredna, da jo navedemo: Henrik Claß je izdal spis pod naslovom: »Do nemškega vojnega cilja«, v katerem propagira misel, da mora Nemčija »osvojiti tuja državna ozemlja brez dosedanjih prebivalcev«, t. j. iz osvojenih ozemelj mora pregnati vse domače prebivalstvo, kjer bi pa to iz posebnih razlogov ne bilo mogoče, mora pa »prevzeti tujjezičnim prebivalcem odreči politične pravice.« In ta spis se v knjigotrštvo v tisočih spravlja v promet in razširja po družinah, šolah, tovarnah in v vojski kot prava nemška knjiga. Člankar zaključuje: Prvi koraki za pošten sporazumni mir so storjeni. Toda ravno sedaj moramo biti posebno čuječi. Kajti duševna sovojna, ki se bo tajno nadaljevala tudi še tedaj, ko bo mirovno geslo obveljalo na vseh frontah, grozi naši bodoči kulturi z zavratno nabrušenim orožjem, kakor je njeno sovražstvo zadalo sedanji kulturi zadnji sunek. In sovražnik, ki suče to orožje, hodi med nami pod krinko prijatelja, srka življenjsko moč iz milijonov zdrobljenih kosti in gradi na grobovih mogočno bodočo državo, v kateri hoče dobro živeti. Tega sovražnika moramo zmagati, ako nečemo, da iskra sovražstva ne pade tudi med bodoče rodove in jih ne pahne v enako nesrečo, kakor jo z grozo preživljamo mi.

+ Za češko državno samostojnost. Češka mlada inteligenca snuje novo enotno splošno narodno stranko, v katero kliče vse, ki niso stanovsko-politično organizirani oziroma pri katerih stanovsko čustvo ne prevladuje narodnega. Izdala je oklic, v katerem izvaja med drugim: Glavna naloga nove stranke bo, da se postavi na čelo odločilnemu boju za češki narodno-politični ideal. Stranka bo stala na splošno narodnem stališču in bo vse konkretne gospodarske in socialne zahteve podredila življenjskim interesom celokupnega naroda in njegovega obstoja. Danes v Čehih ne gre za kake določne doktrine socializma ali liberalizma, marveč za dosego narodno-političnega cilja. Vsa češka fronta mora biti v tem času obrnjena proti zunanemu sovražniku in se ne sme slabiti z notranjimi socialnimi boji in socialnimi teorijami. Seveda pa moramo svojo pozornost posvečati obubožanju češkega proletarijata, ki ga je povzročila vojna, kajti skrbeti moramo, da preidemo v češko državo kolikor mogoče krepki in neoslabljeni. Zato bo stranka sodelovala pri vseh prehodnih pomožnih odredbah, da se ohrani zdrava življenjska moč naroda kot celote. Vse akcije socialnega skrbstva pa morajo iziti in se vzdrževati iz naroda samega, temeljiti morajo na samopomoči. Nova stranka bo stala na straži, da tesnosrčni posamezniki ne zvajajo naroda na pot slabotnih spravnikov poizkusov s sedanjim sovražnim nam državnim režimom. Ravno tako bo stala na straži, da se v boj za narodno svobodo ne bodo vrinili — pod krinko narodnih koristi — egoistični interesi velikega kapitala na škodo celokupnosti. Mladina, ki ni obtežena z milostjo, idealno pojmuje sedanje gibanje in ne bo dopustila, da bi se v stranko vgnezdili taksi, ki so se preje iz bojazljivosti, v nemarnosti ali zle volje postavili proti javnosti in javni morali. Po udarjamo pa potrebo narodne solidarnosti in želimo, da bodi nova enotna stranka v trdni zvezi z ostalimi političnimi formacijami. V smislu teh načel pozivamo na sodelovanje v novi stranki vso češko mladino. Vsa mlada Češka stopi v službo velike češke narodne misli. Velik čas nalaga velike dolžnosti. Češki narod stopa v boj za politični obstoj: češka mladina, stori svojo dolžnost!

+ Parlament. Dunaj, 9. januarja. Poslanska zbornica se sestane 22. prosinca. Izvoliti bo morala predvsem namesto umrlega poslanca Pernerstorferja novega

podpredsednika. Nato bo razpravljala o nujnih interpelacijah glede mirovniških pogajanj v Brest Litovsku. Čehi so jih že napovedali. Za tem pride na vrsto vojni davki. Vlada pa bo morala skrbeti že za proračun, ker oktobra dovoljeni štirimesečni provizorij poteče že februarja meseca.

+ Kaj obljublja »Weltblatt«. »Weltblatt« poroča iz parlamentarnih krogov, da bodo ustanovljeni v Avstriji pet novih vseučilišč in sicer med temi češko v Brnu, ukrajinsko v Lvovu, slovensko v Ljubljani in katoliško v Solnogradu. »Zopet nam govorijo o slovenskem vseučilišču. Danes gre za druge važnejše stvari, ki bodo sameobsebi rešile vprašanje slovenskega vseučilišča.

+ Zasedanje državnega zbora in nove volitve. Načelnik »Češkega Svaza« Stanek je pred dnevi pisal zborničnemu predsedniku dr. Großu, naj z ozirom na mirovna pogajanja čimprej skliče sejo poslanske zbornice. V drugem pismu je zahteval, naj dr. Groß posreduje pri vladi, da bo razpisala nove volitve za izpraznjene mandate. Dr. Groß je naprvo odgovoril Staneku, da bo sporazumno z zunanjim ministrom sklical zbornično sejo na 15. januarja. Včeraj pa je prejel Stanek od Großa naslednje pismo: V svojem pismu z dne 31. p. m. sem obvestil Vaše Visokorodje, da nameravam sklicati poslansko zbornico na 15. jan. Zelo obžalujem, da se ne bo moglo držati tega roka. Potreba bo namreč sklicanje za nekaj dni odložiti. Neglede na to, da se ima 14. in 15. t. m. sestati vojni odsek delegacij in 16. t. m. proračunski odsek poslanske zbornice, so politične razmere take, da bi morala seja zbornice v teh časih v marsikakem oziru vzbujati pomisleke. Odložil sem se zato, da skličem zbornico za torek 22. t. m. ter sem prepričan, da s to kratko odložitvijo ne bomo ničesar zamudili. S cenjenim dopisom z dne 15. p. m. me je Vaše visokorodje opozorilo, da vlada še ni razpisala dopolnilnih volitev za izpraznjene mandate, čeravno je starostni predsednik dr. baron pl. Fuchs v seji poslanske zbornice dne 13. maja p. l. naznanil, da se je vse potrebno ukrenilo radi dopolnilnih volitev. Istotako je predsedstvo medtem naprosilo vlado, naj razpiše nove volitve za mandate, ki so bili odtedaj izpraznjeni. Ne bom pa zamudil opozoriti vlado, da se morajo po obstoječih postavnih določilih nove volitve čimprej izvršiti.

+ Cela resnica na dan! Češki poslanec Stanek in tovariši so vložili na ministrskega predsednika in domobranskega ministra naslednjo interpelacijo:

Vsebina skoraj vseh poglavij v interpelaciji dr. Schürffa in tovarišev o obnašanju Čehov v svetovni vojni je skoraj dobesedno prepisana iz svoječasne obtožnice proti dr. Kramarju, dr. Rašinu, ravnatelju Preišu in tov. S to interpelacijo se je dala obtožnica toliko očitost, da more celokupno pravništvo soditi o vrednosti obtožb, ki so se še-le s tem predložile v presojo pravnemu, znanstvenemu in praktičnemu svetu. Ta interpelacija pa nalaga tudi utemeljeno dolžnost, da dobimo objektivno dopolnitev. Z ozirom na gori navedeno interpelacijo vprašajo tedaj podpisani:

Ali je vlada pripravljena predložiti visoki zbornici:

1. Celokupno sliko vseh v interpelaciji navedenih dogodkov na frontah po resnici in z vsemi okoliščinami,

2. vse razsodbe, ki so jih tekom vojne izrekla vojna sodišča proti vojaškim osebam v vojnem ozemlju in proti civilnim osebam,

3. popoln seznamek vseh interniranih, konfiniranih in s »p. v.«, »p. u.« ali kakorkoli označenih oseb, dalje vseh oseb, ki so bile izgnane iz svojega bivališča in vseh interniranih oseb, ki so bile v taborih ubite ali so umrle,

4. ime in bivališče vseh oseb, ki so bile brez razsodbe usmrčene,

5. popoln izkaz vseh padlih, mrtvih, ranjenih, ujetih in po bolnišnicah za ranami umrlih vojakov — vse to (1 do 5) urejeno po narodnostih, in končno

6. vse tajne razpise in odredbe upravnih oblasti v Avstro-Ogrski?

+ Avstro-poljska dinastična unija. »Ziemla Lubelska« smatra kot edino pametno rešitev poljskega vprašanja, da se pridruži Galiciji kraljevini Poljski in ponudi prestol poljskih kraljev habsburški vladarski hiši. Pri tem se mora še posebno povdariti, da nobeden pameten poljski politik ne more razumeti te zveze drugače, kakor da dobi poljska država zasigurno svojo narodno samostojnost. Poljska država od Karpatov do zahodnih poljskih meja pod žezlom močne habsburške dinastije — to je program, ki bi ji dal moč in odprl pot sigurni bodočnosti. Poljski narod mora danes združiti vse svoje moči, da se udeleži ta program.

Wilsonova mirovna poslanica kongresu.

Washington, 8. jan. 1918. Predsednik Združenih držav Wilson je izročil danes kongresu poslanico, v kateri opozarja, da so osrednje velesile zopet izrazile željo, da razpravljajo o vojnih smotrih in o temelju, ki bi omogočil splošen mir. Temeljne smeri, ki so jih predlagale v Brestu Litovskem, so pač take, da se lahko pristočno (liberalno) tolmačijo. Njih pozitiven program pa pač namerava, da bi obdržali vsako ped zemlje, ki so jo zasedli, in da bi z njo trajno pomnožili svoje dežele in jih ohranili. Rusi niso mogli resno o teh predlogih glede na osvojitveno in nadvlado razpravljati.

Wilson je opomnil: Upravičeno slutimo, da so izvirala splošna načela o splošni združitvi, ki so jih osrednje velesile prvotno predlagale, s strani liberalnih državnikov Nemčije in Avstrije; konkretne predloge so pa stavili voditelji vojakov. Vprašanje: Koga smo torej poslušali? Imamo li dejansko obe stranki pred seboj, ki se še vedno nahajati v odkritem, brezupnem protislovju? Resna, nujna so ta vprašanja; od odgovora zavisi svetovni mir? A naj izpadejo pogajanja v Brestu Litovskem kakorkoli, nobenega tehtnega povoda ni, da ne bi na to izzivanje najodkriteljske odgovorili.

Lloyd George je minuli teden z obudovanjem vredno odkritosrčnostjo in z obudovanjem duhovitostjo govoril v imenu svojega naroda in angleške vlade. Nazori med nasprotniki osrednjih velesil niso zmedeni. Tajnosti, neodkritost in pomanjkljivo označbo vojnih smotrov naletimo le pri Nemčiji in njenih zaveznikih.

Wilson je nato nadaljeval. Pojavil se je pa še drug glas, ki zahteva, naj se določijo načela in nameni: ta glas je morebiti glasnejši in silnejši, kakor drugi gniljivi glasovi, ki danes pretresajo svet. Gre za glas ruskega ljudstva. Brez moči je, in, tako se zdi, popolnoma brez moči nasproti neodnjudljivi moči Nemčije. Nazor Rusije o tem, kar je prav in človeško in kar more častno sprejeti, se je obrazložil tako odkritosrčno, velikopotezno, velikodušno in tako simpatično, da mora to vsak človekoljub občudovati. Rusi so se branili, da bi se zadovoljili s svojimi vzori in da bi pustili druge na cedilu zato, da bi bili sami na varnem. Pozvali so nas, naj povemo, kaj da mi želimo. Naj li sedanji voditelji Rusije verujejo ali ne, najprisrčneje želimo in koprneče upamo, da dobimo pot, ki nam dovoljuje pomagati ruskemu narodu in izpolniti njegove dalekosežne nade na svobodo in trajen mir. Želimo in nameravamo, da se naj, kadar se bodo pričeli o miru pogajanja popolnoma javno in da v bodoče ne bodo več vsebovale naprave nobenih tajnih dogovorov.

Minuli so dnevi osvojitve in povečanj, ravno tako so minuli dnevi tajnih pogodb, ki so se sklepale v korist posameznim vladam in ki so sposobne, da v nepričakovnem trenutku prekucnejo svetovni mir.

Vojskotiemo se, ker so se kršile pravice, ki so nas najobčutljivejše zadele, ki so onemogočile življenje našemu ljudstvu in ki se morajo, če jih ni mogoče popraviti, za vse čase preprečiti, da se ne ponove. Kar v tej vojski zahtevamo, ni le, kar bi šlo le za nas; gre za to, da se svet tako uredi in zavaruje, da bo mogoče mirno živeti; posebno mora biti vsakemu narodu, ki — kar tudi mi želimo — hoče živeti samostojno in ki hoče, da ima lastne naprave, zagotovljena pravičnost drugih narodov sveta tako, da ne bo izpostavljen nasilstvom in sebičnim napadom. Prizadeti so vsi narodi sveta; kar tiče nas, vemo jasno, da če drugi ne dobe pravice, jo tudi mi ne dobimo.

Program svetovnega miru je naš program, ki predstavlja istočasno edino mogoči program, ki si ga predstavljamo.

Prva točka je, da so vsi mirovni programi javni in da se javno sklenejo; zato se ne smejo sklepati več kakršnekoli tajne pogodbe, diplomacija mora poslovati vedno javno pred vsem svetom.

Druga točka zahteva popolno svobodo morske plovbe izven teritorialnih voda, tako v mirnih kakor tudi v vojnih časih; izvzemši tistih morij, ki so izvzeta popolnoma ali deloma zato, da se izvedejo sklenjene mednarodne pogodbe.

Tretja točka zahteva, naj se, kolikor le mogoče, odpravijo vse gospodarske omejitve in naj se uvedejo enake trgovinske zveze med vsemi narodi, ki se pridružijo miru in se združijo z namenom, da se mir vzdrži.

Četrty pogoj: Primerno se mora jamčiti, da se znižajo oborožbe narodov na najnižjo mero, ki je združljiva z notranjo varnostjo.

Peta točka: Svobodno, odkritosrčno in popolnoma nepristransko se morajo urediti vse kolonialne zahteve, ki temelje na strogem izvajanju načela, da se morajo pri odločbi vseh suverenitetnih vprašani enako unošteti koristni orebi-

Darujle za dr. Krekov spomenik!

valstva, za katero gre, kakor tudi upravičene zahteve vlad, katerih pravice se morajo omejiti.

Šesta točka oziroma, da se mora izprazniti celo rusko ozemlje; vsa vprašanja, ki tičejo Rusijo, se morajo tako uređiti, da se trdno in najsvobodnejše skupno sodelovanje z drugimi narodi zagotovi glede na neodvisno pravico samoodločbe o lastnem političnem razvoju in z ozirom na narodno politiko; Rusija se mora odkritosrečno in prijateljsko sprejeti v družbo svobodnih narodov s takimi postavami, ki jih sama hoče; da, še več: podpirati jo morajo v vseh rečeh, ki jih Rusija potrebuje in katere sama želi. Posestniki narodov bodo v bodočih mesecih jasno dokazali njih dobro voljo nasproti Rusiji in da umevajo ruske stiske in jih znajo ločiti od svojih lastnih koristi.

Sedma točka. Cel svet pritrjuje, da se mora Belgija zopet izprazniti in ponoviti, ne sme se poizkušati od katerekoli strani, da bi se omejevala njena suvereniteta vseh svobodnih narodov. Nobena druga reč ne bo tako pripomnila, kakor ta, da bodo narodi zopet spali postavam, ki so jih sami določili, da urede medsebojne razmere. Brez tega spravičivega dejanja bi se cel svet v moč mednarodnega prava za vse večne čase oslabil.

Osmo točka. Celo francosko ozemlje naj se zopet osvobodí; zasedeni deli naj se zopet obnove. Krivica, ki jo je bila zadala Prusija leta 1871. Franciji v alžasko-lorenskem vprašanju in ki je svetovni mir skoraj 50 let vznemirjala, naj se zopet popravi, da bo zopet mir v korist vsem zavarovan.

Deveta točka. Meje Italije naj se uredi z jasno označenimi narodnimi črtami.

Deseta točka. Narodom Avstrije, katerim želimo zavarovani in zagotovljeni prostor med narodi, naj se zagotovi prilika, da se morejo avtonomno razvijati.

Enajsta točka. Rumunija, Srbija in Črna Gora naj se izprazni; zasedena ozemlja naj se zopet obnove. Srbiji naj se dovoli svoboden in varen dohod do morja. Razmere med posameznimi balkanskimi državami naj se s prijateljskimi dogovori primerno zgodovinskim smerem o pripadlosti narodov določijo. Zajamci naj se politična in gospodarska neodvisnost in teritorialna nedotakljivost balkanskih držav.

Dvanajsta točka. Turškim delom sedanje osmanske države naj se zagotovi varna suvereniteta, a drugim narodom, ki se nahajajo zdaj pod turško vladjo, se naj tudi zajamci nedvomna varnost življenja in absolutno nemotena prilika do samoupravnega razvoja. Dardanele naj se odpro kot prost prevoz ladjam in trgovini vseh narodov z mednarodnimi jamstvi.

Trinajsta točka. Ustanovi naj se neodvisna poljska država, ki mora obsegati vsa ozemlja, kjer nedvomno prebiva poljsko prebivalstvo; imeti mora prost prehod k morju. Mednarodna pogodba naj zajamči gospodarsko neodvisnost in teritorialno nedotakljivost Poljske.

Štirinajsta točka. Ustanoviti se mora splošna zveza narodov. Posebne pogodbe morajo skrbeti za medsebojnim jamstvom politične neodvisnosti in teritorialne nedotakljivosti velikih in malih držav. Z ozirom na bistvene poplave krivice in za uveljavljanje pravice smo tesno združeni z vladami in narodi, ki so se združili proti imperialističnim spletkam.

Naše koristi nas ne morejo ločiti od drugih, ločiti nas ne morejo tudi od smotra. Do konca bomo držali skupaj. Za te dogovore in pogodbe se hočemo bojevati in boj nadaljevati, dokler jih ne dosežemo; a le zato, ker želimo, da se uveljavi pravica in ker zahtevamo pravičen in trajen mir, ki se more zagotoviti le, če se odstranijo glavni razlogi vojske, ki jih s sveta odpravi ta program.

Na velikost Nemčije nismo ljubosumni; naš program ne obsega ničesar, kar bi ji škodovalo. Ne zavidamo njenih znanstvenih pridobitev in odlikovanj, nobenega podjetja, ki ji je ustvaril sijajen in zavidalni glas; ne želimo, da jo žalimo ali zaviramo njen vpliv in njeno moč, v kolikor sta upravičeni. Ne želimo, da se z njo borimo z orožjem ali s sovražnimi trgovskimi pogodbami, če se hoče z nami in z drugimi miroljubnimi narodi svet združiti potom pravičnih pogodb. Želimo le, da zavzema enakopravno mesto med narodi sveta, novega sveta, na katerem zdaj živimo. Drzni tudi nismo dovolj, da bi predlagali Nemčiji, naj izpremeni svoje naprave, a odkrito moramo izjaviti, da tvori predpogoj vsakega pametnega pogajanja od naše strani z Nemčijo, da vemo, za katerega govore njeni predstavitelji, ali za večino državnega zbora, ali za vojaško stranko, ali za tiste, ki verujejo v svetovno vladno Nemčije.

Gotovo smo zdaj govorili v tako jasnih izrazih, da ni mogoč noben dvom in nobeno vprašanje več. Jasno načelo preveva program, ki sem ga izdelal: načelo pravičnosti vsem narodom in nacionalitetam in njih pravica, da živijo med seboj v enakih pogojih svobode in varnosti negle-

de na to, če so močni ali slabi. Če se to načelo ne sprejme za temelj, ne more ostati noben del stavbe mednarodne pravičnosti trajen. Narod Združenih držav ne more postopati po nobenih drugačnih načelih; vedno je pripravljen, da posveti obrambi tega načela življenje, čast, vse, kar ima. Prišel je moralni višek te največje končne vojne za svobodo človeštva. Ameriški narod je pripravljen, da preizkusi svojo lastno moč, svoj najvišji smoter, svojo lastno iskrenost in požrtvovalnost!

Dnevne novice.

— **Shod čehovnikov, županov in občinskih svetovnih Radovliškega okr. glavarstva v Radovljici.** Dne 7. t. m. se je vršil v prostorni dvorani Kunsteljevi v Radovljici izvršno obiskani shod. Nad 300 udeležencev iz celega Radovliškega okr. glavarstva se je zbralo na povabilo poslanca viteza Pogačnika na gospodarski razgovor. — Mesni župan radovliški le-karnik g. Roblek pozdravlja imenoma mesta oba domača gg. poslance, kakor tudi vse tako polnoštevilno zbrane občinske zastopne iz celega okraja. Želi, da bi to soglasje in edinstvo, ki vlada med zborovalci, zavlada tudi v naši narodni politiki; le v enotnem in složnem delovanju bo mogoče narodno združenje. — Vitez Pogačnik odpravi zborovanje, pozdravi vse navzoče in dež. poslance dr. Gregoriča. Poslanec Piber je bil tudi povabljen — a se ni odzval vabilu. — V daljšem govoru pojasni delovanje Judoslovanke kluba in razdralno delo dr. Šusteršiča, ki se je edini vdal z Jakličem poskusu vlade razdreti slovanstvo solidarnost. Pri Čehih, Poljaki in Ukrajincih ni vlada ničesar opravila. — Poslanec dr. Gregorič govori o domači politiki, o poskusu razbiti mogočno S. L. S., ki je že bil dalj časa pripravljen, kakor nam priča izključitev Kreka iz stranke, poskus razbiti enotno združeno jugoslovansko organizacijo, in zopet ločiti Kranice od Štajercev, Goričarov, Korošcev itd. Opozicija v stranki se je pričela vsled neznoznega absolutizma bivšega načelnika, in je dozorela, ko niso bile te razmere več vzdržljive. Prečita v "Slovenca" dne 5. t. m. objavljeno ovađuško pismo, ki pozivlje v imenu vodstva S. L. S. na najbolj sramotno delo — ovađuha. O tem pismu ni nikdar sklepalo vodstvo stranke. — Slednjič so se sprejele sledeče resolucije:

1. Izjava žvestobe cesarju in dinastiji. — 2. Izjava udanosti in hvaležnosti presviti. knezoškofu za tako možati nastop glede deklaracije kakor tudi v domačem političnem sporu. — 3. Zaupnica Judoslovan-skemu klubu za tako odločen boj za enakopravnost in svobodo Jugoslovanov. — 4. Posebna zaupnica našemu značajnemu dr. poslancu vitezu Pogačniku in vrlemu dež. poslancu dr. Gregoriču, ki sta kljub vsem spletkam ostala zvesta demokratičnim načelom S. L. S. — 5. Nezaupnica pa dr. Šusteršiču in posl. Jakliču, ki sta v tem usodnem času izstopila iz enotnega državnoborskega kluba, in z ustanovitvijo nove nepotrebne stranke poskusila zanesti nov strankarski boj v domovini. — 6. Poslancu g. Pibru se pa izreče globoko obžalovanje, ker se ni vključil prijaznemu vabilu udeležiti današnjega zborovanja. — 7. Izreka se ester protest, da hoče dr. Lampe zanesti v strokovni list Kmetijske družbe politiko. — **Seja odbora za dr. Krekov spomenik.** Vodil jo je predsednik, vladni svetnik pisatelj dr. Detela. Na predsednikovo povabilo sta se udeležila zastopnika Glasbene Matice: predsednik ravnatelj dr. Mantuani in koncertni vodja, ravnatelj Glasbene Matice Matej Hubad. Sklenilo se je, da priredi Glasbena Matica akademijo v spomin dr. Kreku. Začasno se je določilo, da se priredi »Akademija« v veliki dvorani Uniona 11. in 14. aprila. Ugotovilo se je tudi spored: deklamacija, govor, petje. Pele se bodo pesmi vseh slovenskih narodov. — Blagajnik katehet Zaplotnik je poročal, da se je nabralo dosedaj 40.749 kron 21 vin. darov, k tej svoti se pa mora prišteti še dar dalmatinskih zadrug v znesku 15.000 kron, nabralo se je torej dozdaj skupno 55.749 K 21 vin. darov. Prihodnja seja bo na pepelnično sredo, dne 13. februarja.

— **Kot beneški begunec se oglašja na poziv v "Slovenca" Ivan Florjancič,** rojen l. 1890. v Drenki pri Obrankih, a od l. 1906. bivajoč na Čiglinu pri Tolminu, kjer so imeli starši posestvo. Začetkom italijanske vojne je bil interniran v taboru Katzenau. Sedaj dela pri nekem kmetu in je čisto zapuščen. Njegov naslov: Ivan Florjancič b. H. Virister, Friedensdorf 2, P. Hörsching bei Linz, O.-Ö.

— **Slovenski junak nadporočnik Albin Mlekar** je dobil zopet visoko odlikovanje v priznanje izredne hrabrosti pred sovražnikom: zlato hrabrostno svetinjo za častnike. — **Otvoritev medicinske fakultete v Zagrebu.** V soboto, dne 12. t. m. se odpravi medicinska fakulteta v Zagrebu. Ne bo nikake velike svečanosti, samo govor re-

ktorja in nastopno predavanje anatomia prof. dr. Pliveriča. Pozdravljamo iskreno ta pojav napredka jugoslovanske kulture kot etapo našega jugoslovanskega združenja.

— **Pritožba.** Vdove in žene invalidov, neposestnice, v brezniški občini se pritožujejo, da jim komisija v Radovljici že štiri mesece zadržuje draginski prispevek, dočim so ga kmečke družine dobile že takoj prvi mesec. Ko je tedaj prišlo na županstvo več prešičev za tiste, ki nimajo nič svojega, pa ti reveži niso imeli denarja, da bi si kupili meso teh prešičev. Namesto njih so se o praznikih dobro imeli ljudje, ki jim ne manjka denarja. Tudi z razdeljevanjem moke žene niso zadovoljne.

— **Split brez pošte.** Iz Splita poročajo, da že od Božiča ni dospela tje kaj nobena pošta. Zaradi snega so pretrgane železniške zveze Knin—Prijedor in Metković—Sarajevo ter je Dalmacija popolnoma odrezana od sveta.

— **Padel je dne 22. decembra 1917** na tirolski fronti 20letni abiturijent Stanko Kuder.

— **"Hrvatskega Dnevnika"** tiskajo dnevno samo 2500 izvodov. V Bosni posebno pa v Sarajevu berejo večinoma zagrebške liste.

— **Brežice.** Dne 4. januarja je bil ob 1/2. uro zopet precej močen potres, tudi 7. januarja se je ob 11. uri 54 minut dopoldne zemlja stresla. Opazuje se, da se sunki množijo. — V ponedeljek 7. januarja se je začel franciškanski samostan podirati, da napravi prostor novemu. — Zima, ki je bila zelo občutljiva, se je umaknila južnemu vremenu in je upati, da bo kmalo sneg zginil.

— **Potres v Cerkljah na Dolenjskem.** Dne 4. t. m. ob 1. uri 30 minut ponoči je bil precej močan potresni sunek, tako da je tramovje škripalo. Ljudje se zelo bojijo, da bodo tudi letos še hudi potresi, ker je zopet zelo huda zima; imamo 18 stopinj pod ničlo (kakor ob lanskem potresu dne 29. januarja).

— **Legitimacije za kadilce.** Pred novim letom so se vršila v finančnem ministrstvu posvetovanja, na katerih so, kakor smo že poročali, sklenili, da vsled tehničnih vzrokov ne bodo vpeljali nakaznic na tobak. Kakor smo slišali sedaj, bodo na drug način skušali doseči pravičnejšo razdelitev tobaka; izdati nameravajo v kratkem času legitimacije za kadilce. Le imetniki takih na ime se glasečih legitimacij bodo v bodoče dobili tobak.

— **Cene tobaku** bodo vendarle zvišali in sicer boljši tobak za 50 odstotkov. Egiptovske cigarete bodo po 16 vin., trabuke po 36 vin.

— **Nemško vsiljevanje.** Prijatelj našega lista nam piše: Izdelovatelj orgel Jožef Brandl iz Maribora razpošilja župnim uradom nemško naznanilo glede orglarskih piščali. To je izzivanje; s takimi dopisi v koš!

— **Železniški vlak 26 ur v snegu.** Sarajevski »Glas Slobode« poroča, da je te dni na progi Mostar—Sarajevo zasul snežni plaz železniški vlak z okoli 200 oseb v bližini železniške postaje Drežnica in ostal tamkaj celih 26 ur nezakurjen, ljudje pa brez hrane. Stekla v oknih so bila vsa razbita. Ljudje so slekli suknje in pokrivali okna, da jih ni zasul sneg od zunaj.

— **Prostovolni prispevki** za vdovski in sirotinski sklad c. kr. črnovojniškega okrajnega poveljstva št. 27 v Ljubljani. Glasom poročila upravnega odbora so dospeli temu skladu sledeči denarni prispevki v mesecu decembru 1917: XX. izkaz: Avgust Fischer, c. kr. major, Ljubljana, 15 K; obresti drž. vojnega posojila za pol leta 577 K 50 v; Franc Saler, c. kr. fin. straže rešipicent, Metlika, 2 K; dr. Hugo Peternele, c. kr. nadporočnik, Ljubljana, 10 K; Adrian Fonžari, c. kr. četovodja, Ljubljana, 10 K; dr. Heim, c. kr. višji voj. zdravnik, Ljubljana, 10 K; Peter vitez pl. Grasselli, zasebnik, Ljubljana, 25 K.

— **Čudno postopanje poštne hranilnice.** Poštna hranilnica je izvedla takozvani čekovni promet. V Ljubljani se je pa zgodilo zadnje čase, da je poštna hranilnica dve-ma strankama odrekla sprejem v čekovni promet. Zakaj, res ne vemo in ne slutimo, ampak čudno se nam pa le zdi, ker se odpoveduje poštna hranilnica kupčijskim zvezam, ki prinašajo državi denar, katerega vsled nesrečne vojske tako zelo potrebuje. Opozarjamo Jugoslovanski klub na to okolnost, kakor tudi na dejstvo, da c. kr. pošta vsiljuje v slovenski prestolici, beli Ljubljani, samonemške tiskovine.

— **Pošiljanje petroleja in vžigalic s pošto.** Dasiravno je bilo že splošno razglašeno, da je pošiljanje petroleja v pošt-nih zavetih (pod napačno označbo vsebine) prepovedano, se množijo taki slučaji vkljub prepovedi in denarnim globam po 50 kron, ki so bile naložene na podlagi to-zadevnih odločil poštne reda. Občinstvo se torej v tem oziru vnovič svari in po-sebno opozarja na posledice kršitve te prepovedi. Pri tej priliki se povdarja, da se tudi vžigalice ne smejo vlagati v poš-
ne pošiljke.

— **Košutov sin umrl.** V Milanu je umrl drugi sin Franceta Košuta, Ludovik Teodor Košut. S svojim bratom se je ude-ležil vrtnja predora skozi Mont Cenis. Leta 1855. je postal ravnatelj južnoitalijan-skih železnic. Ostal je italijanski držav-ljan, čeprav so na Ogrskem pogosto po-skušali, da bi ga zopet spravili domov. S politiko se Teodor Košut ni pečal.

— **Omejitev uporabe osebnih avto-mobilov.** Kakor je bilo že razglašeno po uradnih listih, bo uporaba osebnih avto-mobilov in motornih koles od 1. marca 1918 naprej dovoljena samo tistim, ki so izposlovali za svoja motorna vozila po-sebno dovoljenje za uporabo obratnih sredstev, to je bencina, benzola in nado-mestnih pneumatik. Prošnje za to dovol-jenje se morajo vložiti najkasneje do dne 15. januarja 1918 in sicer od strani avto-mobilistov, stanujočih v policijskem oko-lišču pri c. kr. policijskem ravnateljstvu v Ljubljani, kjer se tudi dobijo brezplačno vzorci za prošnje. Motorna vozila, za ka-tera se je izposlovalo to posebno dovolje-nje, se bodo morala označiti kot taka na ta način, da se obdajo predpisana zname-nja z rdečim obročom. Nadaljna navodila najdejo avtomobilisti v naredbi trg. mini-sterstva z dne 19. decembra 1917 objavlj-e-ni v državnem zakoniku št. 493 in v uradni »Wiener Zeitung« z dne 21. dec. 1917.

— **Nesreče.** 17letni čevljar Dominik Smole iz Srednjih Gamelnjov se je igral z vojaško patrono, ki je razpočila in mu po-škodovala tri prste na levi roki. — Pri sankanju si je zlomil levo roko 13letni Er-vin Neumann iz Škofje Loke. — Na držav-nem kolodvoru v Šiški je na ledenih tleh padla 49letna delavka Marija Botič in s zlomila levo roko. — Med premikanjem na postaji Ležehče je hotel sprevodnik Fran-Majcen iz Ljubljane skočiti v voz, pri tem mu je pa izpodrsnilo in je padel pod ko-lesa, ki so mu odtrgala desno nogo pod kolenom.

— **Smrtna nesreča.** 17 let stari želez-niški delavec Anton Dovgan je na postaji Rakek snalil tir. Vsled snežnega meteža ni opazil, da se mu bliža tovorni vlak, ki ga je do mrtvega povozil.

— **Potni listi za Dansko.** C. kr. danski generalni konzulat na Dunaju in v Buda-pešti so bili pooblaščen za viditanje pot-nih listov za potovanje na Dansko. Po-drobnosti o teh potnih listih izvedo inte-resente pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— **Veliko pomanjkanje papirja** je n. Hrvatskem. Tiskarne so vse zaloge papir-ja že skoro popolnoma izčrpale, iz Av-strije ne dobe nič papirja, tako stoji hr-vatsko časopisje pred katastrofo.

— **G. Štefan Štekar,** trgovec v Ajdov-ščini, je poklonil za Krekov spomenik 82 kron. Plemenitemu darovalcu presrečna za-hvala.

— **Jezerko.** Na Jezerskem je umrl dne 3. prosinca znani veleposestnik Jurij Šenk, p. d. Makek, vseskozi vzoren slo-venski mož. Izmed koroških Slovencev je umrl z njim eden najboljših narodnjakov, ki je vedno in povsod zastopal koristi slo-venskega rodu. N. p. v m.

— **Umrl je na Dunaju** bivši koroški deželni predsednik Robert baron Hein.

— **Prevoz mrlčev.** C. in pr. višje vojno poveljstvo je, kakor sporoča c. kr. mi-nistrstvo za notranje zadeve, zaradi po-manjkanja železniških vozov ustavilo pre-voz vojaških trupel po železnicah. Vsa do-voljenja glede ekshumiranja trupel se imajo, kjer je še mogoče, preklicati, kjer pa tega ni mogoče, se ekshumiranja lahko izvrše ter trupla prepeljejo z železnico. Ekshumiranja v svrhu agnosiranja in pre-voz za krajša razdalja, se lahko izvrši, ako ni potreba porabljeni železnice ter v kolikor dopuščajo zdravstvene razmere. Kakor vojaških, tako se do preklica tudi trupla civilnih oseb ne bodo mo-gla prepeljavati po železnicah.

— **Za slovenske vojne slepce** so da-rovali: V št. Jernej: gg. Jan. Recelj 10 kron, Fr. Schmit 2 kroni, Mih. Ban 10 K, Ig. Janževič 2 K, Jos. Cvelbar 2 K, Jos. Velikonja 4 K, Ig. Keglevič 2 K, Ig. Re-celj 1 K, Martin Volovec 10 K, Jos. Po-lanc 5 K, Jos. Brulc 2 K, Jos. Reitz 2 K, Ig. Piletič 4 K, Fr. Wanek 5 K, Janez Krhin 2 K, L. Trost 4 K, Karol Trost 3 kron; gospe: Marija Šebila 5 K, Marija Bučar 4 K, Angela Levec 10 K, Terezija Blatnik 2 K, Ivana Zalokar 6 K, gđc.: Ma-rica Volovec 2 K, Erna Volovec 2 K, Mil-ka Volovec 6 K, Mici Zagorc 2 K, Fam. Recelj 2 K, Jos. Hudoklin 4 K, Slavka Hudoklin 1 K, g. Jan. Recelj ml. 2 K, gđc. Mici Recelj 2 K; skupaj 120 kron. Bog plačaj!

— **Za Krekov spomenik** so poslale Gorjanke po Elizabeti Trčej 50 K.

Slovenci! Povejte, da ste zvesti člani Slovenske ljudske Stranke! Z njo na delo za našo svobodo!

Mirovna pogajanja.

Pogajanja v Brestu Litovskem.

Dunaj, 10. jan. C. kr. korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega:

Pri današnji plenarni seji so bili poleg delegacij četverozveze navzoči tudi zastopniki vlade ljudskih komisarijev z ljudskim komisarijem za zunanje zadeve Trocki in na čelu in zastopniki ukrajinske republike pod vodstvom tajnika za trgovino in industrijo Holubowicza. Sejo je ob 11. uri dopoldne otvoril pooblaščenec Turčije veliki vezir Talaat paša, nakar je prevzel predsedstvo državni tajnik pl. Kühlmann. Državni tajnik je najprej podal kratek pregled o predhodovini in dosedanjem poteku pogajanj. Nato je nadaljeval: »Prva naloga našega zborovanja bi bila, da se pogajanja zopet nadaljujejo pri točki, pri kateri smo ostali pred božičnim odmorom. Ruska delegacija pa je sporočila generalu Hoffmannu: »Vlada ruske republike smatra za potrebno, da se nadaljnja pogajanja za mir vrše na nevtralnem tleh in predlaga od svoje strani, naj se pogajanja premeste v Stockholm. Nočem se podrobno pečati z vzroki, ki so bili gospodom delegatom naznanjeni že z drugega mesta in ki onemogočajo, da bi se pogajanja vršila drugje kot v Brestu Litovskem, povedal bi pa rad še sedaj trden in neizpremenljiv sklep držav štirizveze, da ni o v stanu, sedaj tu pričeta pogajanja o preliminarnem miru nadaljevati v kakem drugem kraju. Kakor že preje na neobvezen način povedano, so bili radi pripravljeni formalna končna pogajanja in podpis preliminarij izročiti v kakem z rusko delegacijo dogovorjenem kraju in o volitvi kraja otvoriti razpravo. Potrebno je, da se omeni, ker je za vodstvo pogajanja atmosfera, v kateri se vrši, največje važnosti, da se je od zaključka izmenjave misli pred začasnim prekinjenjem pogajanj dogodilo marsikaj, kar je zmožno vzbuditi dvome v odkritosrčnost namer ruske vlade priti z državami štirizveze do sklepa hitrega miru. V tem oziru opominjam na ton gotovih poluradnih izjav ruske vlade proti vladam štirizveze, posebno pa na izjavo petrograjske agencije, ki se smatra v inozemstvu kot poluradno glasilo ruske vlade. V tej izjavi je bil obširno podan odgovor, ki ga je baje v seji 28. decembra 1917 podal predsednik ruske delegacije gospod Joffe, ki je — kakor uči pogled v spise — popolnoma izmišljen. To v vseh delih izmišljeno poročilo je precej pripomoglo, da dobi javnost o dosedanjem poteku pogajanj napenjen pojem in ogroža njihov uspeh. Če kljub temu popolnoma ne izgubim upanja, da morejo pogajanja ugodno uspeti, temelji ta nada v prvi vrsti na nam znani in od ruske delegacije dogovorno izraženi želji ruskega ljudstva po trajnem in zagotovljenem miru in na izkušnjah, ki smo jih doživeli v pogajanjih z vseskozi stvarno delavno metodo ruske delegacije. V kolikor se more iz dosedanjih pogajanj napraviti sodba, ne smatram težkoče materialnega znaja za dovolj velike, da bi bilo opravičeno izjavljanje mirovnega dela in s tem skoro gotovo zopet začeta vojska na vzhodu z njenimi nedoglednimi posledicami.«

Nato se je oglašil za besedo zunanji minister grof Czernin in izjavil: Opazkam mojega nemškega kolege imam dodati tole: Razlogi, radi katerih premestitev pogajanj v sedanjem trenutku v kako nevtralnem deželo kategorično odklanjamo, so dvojne vrste: 1. tehnični. Vi in mi smo zvezani od tukaj z direktnimi žicami s svojimi vladami in vsak dan se vrše pogovori med Vami in Petrogradom ter Kijevom in med nami in našimi centralami. Vsi skupaj tega aparata ne moremo pogrešati, ako naj se pogajanja brez potrebe ne otežujejo in zavlečejo. Še važnejši nego ta je pa drugi razlog: Vi, gospodje, ste nas svoj čas povabili na pogajanja. Mi smo vabilo sprejeli in zedinili smo se glede temelja za splošni mir. Na tej podlagi ste stavili svojim zaveznikom desetdnevni ultimatum. Vaši zavezniki Vam niso odgovorili in danes ne gre več za pogajanja za splošni mir, marveč za separaten mir med Rusijo in četvornim sporazumom. Premestitev pogajanj na nevtralnem ozemlje bi dala ententi zaželjeno priložnost, da ovirajoče nastopi. Vlade Anglije in Francije bi pred kulisami in za njimi vse poizkusile, da preprečijo separaten mir. Te priložnosti za padnim velesilam nočemo dati, pripravljene bi pa bili, da se formalna sklepna pogajanja in podpis mirovne pogodbe izvrše na kraju, ki naj bi se določil. Kar se tiče meritornega dela pogajanj, v katerem se med Vami in nami še ni dosegla edinost, smo se v zadnji plenarni seji obvezno zedinili za to, da se izroči to vprašanje ad hoc sestavljeni komisiji, ki naj bi svoja dela takoj začela. Vsi štirje zavezniki so popolnoma edini v tem, da se pogajanja na temelju, ki sva ga označila gospod državni tajnik in jaz in smo ga ruskimi delegati že obvezno sklenili, izvedejo do konca. Če so gospodje ruske delegacije prevzeli enakih intencij, bomo dospeli do vse zadovoljujočega uspeha, če ne, bodo šle stvari svojo pot. Toda odgovornost za nadaljeva-

nje vojne pade potem izključno na gospode ruske delegacije.

Za Turčijo je nato izjavil Falaat paša, za Bolgarijo pa pravosodni minister Popov, da pritrjuje izvajanjem pooblaščenec Nemčije in Avstrije. General Hoffmann je izjavil nato v imenu vrhovnega vojnega vodstva: Razpolagam z brzojavkami in pozivi, ki so jih podpisali zastopniki ruske vlade in ruskega vrhovnega vodstva, ki ali psujejo nemške vojne naprave in nemško vrhovno vodstvo, deloma pozivajo na revolucijo naše čete. Te brzojave in pozivi brez dvoma nasprotujejo duhu premirja, sklenjenega med obema armadama. Za nemško vrhovno vojno vodstvo najodločneje protestiram proti obliki in vsebini teh brzojavk in pozivov. Temu protestu so se pridružili nato za c. in kr. armadno vrhovno poveljstvo, bolgarskega vrhovnega vojnega vodstva in otomanske armade maršal pl. Csicseric, polkovnik Gaučev in general konjice Izzed paša. Na predlog Trockega so sejo odgodili. Na prošnjo ruske delegacije bo bodoča seja dne 10. januarja.

Premirje z Rusijo traja avtomatično dalje.

Dunaj, 8. jan. Premirje, ki se je sklenilo 5. decembra 1916 z Rusijo, traja po pogodbi do 14. t. m. ob 12. opoldne dalje; 21. dan premirja, 6. t. m., sta bila pogodbenika upravičena, da odpovesta premirje s 7dnevnim rokom; premirje bi bilo torej prenehalo dne 14. t. m. Ker se to ni zgodilo, traja premirje avtomatično dalje. Vsaka stranka zdaj lahko vsak čas odpove premirje.

Foverjerji Ukrajine pri mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem.

Wolff: Ukrajinsko republiko bodo zastopali pri pogajanjih v Brestu Litovskem: predsednik minister Holubović, osebni pooblaščenec vojnega ministra ritmojster Jurij vitez pl. Gassenko, dalje vojaški strokovnjaki Grigori Lisenko, Nikita Kucenko in Vladimir Radzijevski; gospodarski strokovnjaki Sergej Ostapenko, dalje Ignatjev, Fried, Šadarenko, Črnomoški, Kabrovski in Kovalski.

Nemški neodvisni socialni demokratje zavlekli mirovna pogajanja z Rusijo.

Berlin, 8. »Sozialistische Korrespondenz« je obdobja neodvisno nemško socialno demokracijo, da je delala nato, da prepreči mir z Rusijo. Trdi: Voditelji nemških neodvisnih socialistov so pred Božičem boljše opozorili, naj mirovna pogajanja zavlečejo, ker se razvijajo reči v Nemčiji ugodno za revolucijo. Če bi se z Rusijo sklenil poseben mir, bi se revolucionarni pokret v Nemčiji oviral; okrepili bi se sloji, ki zdaj Nemčiji gospodarijo.

Wilson pritrjuje govoru Lloydja Georgesa.

London, 8. jan. Reuter: Predsednik Združenih držav Wilson je živahno pohvalil govor angleškega ministrskega predsednika.

Wilson o mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem.

Washington, 8. jan. Predsednik Wilson je podal kongresu poslanico, v kateri se peča z dogodki v Brestu Litovskem.

Zavezniki za samostojnost Ukrajine.

Pariški »Matin« piše: Priznanje Finske kot samostojne države ustvarja zanimiv precedenčni slučaj. Dostaviti moramo, da so nameni Francije glede ukrajinske republike enaki in da se bo višji komisar, ki ga vsi zavezniki odpošljejo v Kijev, v kratkem udeležil posvetovanj rade.

Buchanan.

»Stockholms Tidningen« dementira vest ruskih listov, da se namerava Buchanan nastaniti v Stockholmu. Buchanan, ki dospe v Stockholm v četrtek z ženo in hčerjo v spremstvu več članov angleške kolonije, generala Knox in admirala Stanleya ter več članov vojaškega poslanstva, odpotuje dalje v London. List vé dalje poročati, da bo Buchanan nadomestil diplomat, ki bo boljševikom bolj po godu.

Thomas o Alzaciji-Loreni.

Amsterdam, 9. Albert Thomas piše v »Daily Telegraphu« o Alzaciji-Loreni: Angleški socialisti mislijo, da so francoski socialisti za ljudsko glasovanje v Alzaciji-Loreni; to pa ni politika, ki jo zastopajo angleški socialisti. Frankobrodski mir, kateremu se je bila morala Francija podvreči, je Nemčija l. 1914. iz lastne volje na kose raztrgala. Pravica Francije ostane neizpremenjena. Zato se mora Alzacija-Lorena Franciji vrniti.

Pariška konferenca.

Lugano, 9. jan. (K. u.) Pariško konferenco ministrskih predsednikov Francije, Anglije in Italije oznanjujejo v Rimu kot sejo najvišjega vojnega sveta zaveznikov, tako da se je bodo udeležili tudi člani medvezne vojaškega sveta.

Švedski poslanik za Finsko.

Stockholm, 9. jan. Švedski generalni konzul na Finskem, Aalstroem, je imenovan za začasnega poslanika istotam.

To je prvi član inozemskega diplomatskega zbora v Helsingforsu.

Razna poročila.

Maršalski svet na Dunaju.

Dunaj, 9. jan. Danes se je vršil pod cesarjevim predsedstvom maršalski svet na Dunaju, katerega se je udeležil razven načelnika generalnega štaba pl. Arza in vojnega ministra Stöger-Steinerja tudi maršal Conrad pl. Hötendorf, ki je včeraj prispel na Dunaj. Predmet posvetovanj so brezdvomno vojaška vprašanja in sicer v zvezi z avdijenco dr. Wekerla pri cesarju.

Vojna napoved Amerike Bolgariji.

Bern, 9. januarja. Iz Washingtona poročajo, da od raznih strani močno pritiskajo na vladu, naj napove vojsko tudi Bolgariji.

Zbornica in senat na Francoskem.

Pariz, 8. januarja. (Ag. Havas.) Zbornica in senat sta začela danes zopet zborovati. Starostna predsednika sta v svojih nagovorih zahtevala vrnitev Alzacije-Lorene. V zbornici je bil predsednik Deschanel s štirimi odstopivšimi podpredsedniki zopet izvoljen. Nato se je zbornica odgodila do četrтка. V senatu je bil predsednik Dubost zopet izvoljen.

Italijansko uradno poročilo.

8. januarja. Bojna delavnost je bila vsled snega in slabega vremena skrajno omejena; samo v vzhodnem odseku asijske visoke planote in v okolici Monte Tomba, Monfenera in Montello so se vršili močnejši artiljerijski boji. Severno Monte Lemerla so privedle naše poizvedovalne patrulje nekaj ujetnikov.

Potopljene ladje.

Berlin, 8. jan. Wolffov urad poroča: Na Atlantskem oceanu in v Rokavskem kanalu so naši podmorski čolni pred kratkim potopili 5 parnikov in 1 jadrnico. Razen enega so bili vsi parniki oboroženi in so pluli v spremstvu.

Načelnik adm. štaba.

Ljublianske novice.

Ij Glasbena Matica. Spored koncerta, ki se vrši jutri, v petek, 11. t. m. zvečer točno ob pol osmi uri v Unionski dvorani s sodelovanjem opernega pevca, basista zagrebške opere g. Josipa Križaja in klavirskega virtuoz, g. Cirila Ličarja se glasi: 1. a) Bendl: Pevčeva prošnja. b) Hatze: Majki. Pesmi poje Jos. Križaj. 2. Viteslav Novák: op. 24. Sonata eroica. I. Allegro patetico. II. Andante mesto. III. Allegro energico. Igra Ciril Ličar. 3. a) Offenbach: Arijia Dapertutta iz opere »Hoffmannove pripovedke«. b) Delibes: Arijia Nilakantheja iz opere »Lackmé«. Poje Josip Križaj. 4. a) Karol Szymanovski: op. 4. št. 3. Etudi v B-molu. Andante in modo d'una canzone. (Con dolore.) b) Bedřich Smetana: Polka v A-molu. c) Bedřich Smetana: »Slepička«. (Piska.) Igra Ciril Ličar. — Odmor. — II. del: 5. a) Lajovic: Mesec v izbi. b) Lajovic: Romanca. Poje Josip Križaj. 6. Fr. Liszt: Poloneza v E-duru. Igra Ciril Ličar. 7. Mozart: 1. in 2. arijia Figara iz opere »Figarova svatba«. Poje Josip Križaj. — Vstopnice se prodajajo v trafikah v Prešernovi ulici. — Dvorana bo kurjena! Občinstvo se prosi, da točno zasede svoje prostore. Med izvajanjem posameznih točk vstop v dvorano ni dovoljen.

Ij V koncertu »Glasbene Matice« bo g. Križaja na klavirju spremljal gospod Škerjanc, gojenec »Glasbene Matice«. Zadnja, 7. točka sporeda se skrajšana uvrsti k 5. točki in tvori Lisztova Poloneza sklep koncerta.

Ij Odlikovanje pri ljubljanski policiji. Dunaj, 10. prosinca. Cesar je podelil policijskim agentom pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani Antonu Bariču in Fr. Wintru železni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje v znak priznanja vzornega službovanja v vojni.

Ij G. Josip Zidar je daroval, kakor običajno, mesečno vojaško nastanitveno pristojbino v dobrodelne namene.

Ij Umrla so v Ljubljani: Amalija Kajzelj, zasebnica, 70 let. — Ivan Baloh, bivši mizar, 70 let. — Martin Kolenc, hiralec, 78 let. — Ivanka Devetak, delavčeva hči, 32 dni. — Barbara Krašovec, hiralka, 73 let. — Marija Tavčar, uradnikova vdova, 90 let. — Katarina Majnik, zasebnica, 58 let. — Aleksander Grebien, strojevodja, 50 let. — Franc Juri, drvar, 54 let. — Fran Tome, hlapec, 60 let. — Berta Borštner, žena železn. delavca, 27 let. — Josip Ščurka, posestnik, begunec, 65 let. — Janos Küli, črnovojnik.

Ij Meso na rumene izkaznice B štev. 1101 do konca. Stranke z rumenimi izkaznicami B štev. 1101 do konca prejmejo meso v petek, dne 11. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jozefa. Določeni so ta-le red: od pol 2. do 2. ure štev. 1101 do 1300, od 2. do pol 3. ure štev. 1301 do 1500, od pol 3. do 3. ure štev. 1501 do 1700,

od 3. do pol 4. ure štev. 1701 do konca. Ena oseba dobi četrtil kilograma, dve osebi pol kilograma, tri in štiri osebe tri četrtil kilograma, 5 in 6 oseb 1 kilogram, 7 in 8 oseb 1 in četrtil kilograma, več kot 8 oseb 1 in pol kilograma. Kilogram stane 2 kroni.

Primorske novice.

p Tržaške Jugoslovanke prirede v prvi polovici marca »Krekov večer«.

p Nepoštena laži-begunka. K begunka Viktoriji Moravec iz Senožec, stanujoči v Mauer-Öhlingu na N. A., je bila prišla prošit stanovanja neka Antonija Vatovec iz Gor. Košane, ki je pa bila služila v Divači. Njej ne bi bilo treba bežati, a je prišla med begunce z nepoštenimi nameni, kakor se je kasneje pokazalo. Moravec se je dekleta usmili in jo vzel pod streho. Kmalu nato je Moravec, ko je prišla z dela domov, zapazila, da ji je nekdo ukradel ves denar, zlatino, par novih čevljev in drugih stvari v skupni vrednosti čez 300 K. Moravec je stvar izročila orožnikom. Ko je pa bila enkrat sama doma, je odprla košaro Antonije Vatovec in res našla v njej večji del svojih ukradenih reči, a denarja, 120 K, ni bilo. Nepoštenega dekleta so izročili sodniji, a begunci so ogorčeni, da jih je pred Nemci, ki jih že itak pisano gledajo, ta laži-begunka tako osramotila. Pozivajo oblasti, naj bolje pazijo, kdo je res begunec in kdo ne.

p Županstvo Podgora prosi vse hišne gospodarje in rokodelce iz podgorske občine, ki so bili rojeni v letih 1867. do 1880. in so v vojaški službi, da mu naznani svoje natančne naslove: Ime, priimek, svoje vojaško krdelo, pošto, potem kdaj so bili potrjeni kakor tudi posel, s katerim so se pečali pred odhodom v vojno službo; naznani naj tudi, kje se sedaj nahajajo njihove družine. Te podatke potrebuje županstvo za vlaganje prošnje za dopust ob vrnitvi v domačijo. Županstvo Podgora, sedaj v Devici Mariji v Polju pri Ljubljani.

p Županstvo Kal pri Kanalu, sedaj pošta Slap ob Idriji, Goriško, prosi svoje občinarje-begunce, naj v vseh dopisih navedejo svoj natančni naslov, da ne bo pošta vračala pol. Tudi naj ne pisarijo toliko zaradi vojaških podpor, kajti županstvo bo nemudoma vsakemu doposlalo polo, kakor hitro bo dotična prošnja rešena, vse namreč še niso rešene. Dalje se prosijo vse družine, katerih očetje so pri vojakih, naj pošljejo županstvu natančen njegov naslov: Ime in priimek, rojstno leto, krdelo, pri katerem služi, pošta itd. Župan: Matevž Piriš.

p Pritožba. Begunci v Günserndorfu na Nizjem Avstrijskem se pritožujejo radi skrajno slabe aprovizacije in radi razdelitve obleke. Vsa skrb za begunce je v rokah neke osebe iz Gorice, ki pa nikakor ne vrši svoje dolžnosti.

p Pisemska cenzura v Istri. Iz Trsta nam poročajo: Vsled posebnega navodila se je v političnih okrajih Pulj, Volovsko, Lošinj, Krk, Pazin, v številnih sodnih okrajih Poreč, Montona, Rovinj in Valle pred kratkim odpravljena pisemska cenzura zopet uveljavljena. Na Reki je ta uredba stopila že 29. decembra v veljavo.

p G. Matija Selan, prefekt v zavodu Sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano, je daroval za goriške begunce znesek 38 K 50 h iz obresti vplačanega vojnega posojila. Za velikodušni dar izreka posredovalnica iskreno zahvalo.

p Goriški magistrat — italijanska domena. Godi se, kakor prejšnje čase. Iz Gorice dobivamo pritožbe, da so uradnice na goriškem magistratu Italijanke, ki nočejo ali ne znajo govoriti slovenski s slovenskimi strankami. Na magistratu se šopirita italijanščina in nemščina. Opozarjamo na to naše državne poslance.

Županstva, pošiljajte izjave za jugoslovansko deklaracijo Jugoslovanskemu klubu na Dunaju!

Razne novice.

r Iz življenja Trockega. Pred šestnajstim leti, ko se je Trockij še pisal Bronstein, se je oženil z židovko Vonsko, ki je bila strastna socialnodemokratska agitatorica. Iz tega zakona je izšlo dete, hčerka, ki bi štela danes, če bi živela — 15 let. A njiu zakonski stan ni trajal dolgo. Trockij se je dal ločiti od žene in se je oženil vdrugič, to pot s kristjanko. S to ženo in z dvema sinovoma iz drugega zakona je prišel Trockij pred sedmimi leti na Dunaj. Druga žena Trockega je skromna, izobražena ženska, ki je dovršila gimnazijo in je nekaj let študirala na vseučili-

lišču. Ko je bivala na Dunaju, se je držala z dvema otrokoma dosledno doma, dočim je Trockij hodil le po kavarnicah, kjer je strastno igral šah z drugimi dunajskimi Rusi. Trockij, ki je štel tedaj nekaj čez trideset let, je tudi strastno plesal.

r Grob Atlantiškega morja. Ta pogubni peščen otok se imenuje Sable Island in leži vzhodno Halifaxa v Novem Škotskem pod 60 stopinjo v Atlantiškem oceanu. Na otoku biva le 40 uradnikov. Mudi se na otoku je prepovedano in kdor hoče obiskati otok, mora imeti od mornariškega ministra dovoljenje. Pomorščaki so imenovali rečeni otok »grob Atlantiškega oceana« in sicer po vsej pravici. Jako znatno je število ladij, ki so se tu razbile, dasi je bilo posebej v prejšnjih časih težko dognati mesto in kraj, kjer se je ladja potopila. V 19. stoletju se je tu razbilo vsega skupaj (kolikor so dognali) 167 ladij. Ob otoku je obilo rib, posebno polenovk, vsled česar prihaja sem mnogo ribiških ladij. V povestnici se omenja ta opasni otok prvič leta 1583., ko je ladja tudi utonila. L. 1756. je dal bostonski trgovec Tomaž Hancock prepeljati na otok mnogo goveje živine, prašičev, konj, koz in ovac, da bi se imeli mornarji ponesrečenih ladij s čim hraniti in živeti. Ali te blagodejne preskrbe so se poslužili pomorski roparji, ki so se tu nastanili ter vse blago ali poprodali ali pa pobili, tako da je bilo l. 1800. tu samo še nekaj divjih konj, ki so se na otoku obdržali in so znani po svoji trpežnosti. Koncem 18. stoletja je posebna komisija pregledala tamonjske roparje.

r Moderni vlomilec. V Berlinu so aretirali nekega Beno Maka, ki velja za najnevarnejšega vlomilca v vsej Nemčiji. Mak se je izdal za vinskega veletrgovca, zahajal je v najodličnejše lokale in živel po navadi bogatih ljudi. Mak je razpolagal z izrednimi vlomilskimi instrumenti, kakoršnih doslej redarstvo še ni videlo. Ker je občeval z raznimi bogataši in poznal njihove navade, je mogel v njihovi odsotnosti vlomiti v stanovanje in odnesti velike vsote, ne da bi bil zasačen. Pripetilo se je, da je kak dan obšel vsa stanovanja v eni hiši, pa ni nihče nič sumljivega zapazil. V njegovem stanovanju so našli 22.000 mark gotovine, za 45.000 mark obveznic vojnega posojila in dragocenosti za približno 200 tisoč mark. Njegovo stanovanje je vredno nad 1 milijon mark.

r Potres na Guatemali. O potresu na Guatemali prihajajo grozna podrobna poročila. Glavno mesto je skoraj popolnoma uničeno. Zemlja se je pričela tresti okoli 7. ure zvečer; veliko poslopij se je podrlo, med njimi kolodvor, angleško in ameriško poslaništvo, pošta. Podrlo se je med predstavo gledališče Colon, na tisoče oseb so razvaline pokopale. Potres je uničil tri velike bolnišnice, blaznico in kaznilnico. Ubityh je bilo do 3000 oseb. Nadškof je uvedel pomoč.

r Mraz v Franciji postaja vedno hujši. Celo v južni Franciji je do 12 stopinj pod ničlo.

r Stanislav grof Tarnowski umrl. V Krakovem je umrl predzadnji ponedeljek 80letni poljski učenjak Stanislav grof Tarnowski. Ko je prišel l. 1865. iz dveletne ječe, v katero je bil obsojen za poljsko domoljubje, je ustanovil katoliško-literarni znanstveni mesečnik »Przegląd polski«. L. 1867. je bil izvoljen za državnega poslanca, l. 1869. je bil imenovan za docenta poljske slovnostne povestnice, a l. 1871. za profesorja. Na vseučiliškem katedru je ostal do l. 1908. Bil je brezprimerno marljiv in vstrajen pisatelj. Spisal je celo knjižnico mičnih knjig. Tečajno delo je njegova 7 zvezkova »Historia literatury polskiej«. Spisal je monografijo vseh odličnih poljskih pisateljev. Slovel je tudi kakor kritik.

r Velikanski vihar na Kanarskih otokih. Iz Madrida poročajo, da je privrel nad mesto Sebastian na otoku Gomeri velikanski vihar, ki je povzročil poplavo mesta in napravil ogromno škodo. Število žrtev je veliko. Gomera je eden izmed Kanarskih otokov jugozapadno od Tenerife in šteje 15.000 prebivalcev.

r Prepoved prodaje alkoholnih pijač v Kanadi. Kanadska vlada je z dnem 24. decembra 1917 prepovedala vsako trgovino z alkoholnimi pijačami. Uvoz je prepovedan z omenjenim dnem, prevoz v Kanadi sami pa s 1. aprilom 1918. Prepovedano je tudi vsako izdelovanje alkoholnih pijač.

r Iz mladosti Joffeja, predsednika ruskih zastopnikov pri mirovni pogajanjih, poroča njegov bivši profesor na realki v Rovni (gubernija Poltava) v »Nar. Listih« med drugim sledeče: Joffe je bil priden in nadarjen mladenič, ki je šel na tehniko v Petrograd z namenom, da bi tam znanstveno deloval in si pridobil profesuro. Joffe pa je bil s tehnike odslovljen in je šel v Monakovo, kjer je študiral pod Röntgenom. Dolgo časa je živel v Nemčiji. Že kot dijak je kazal veliko sovraštvo proti carizmu v Rusiji, kar je v Rusiji sam razširjal, posebno po revolucijskih letih 1904—1905. Izjava iz židovske družine, njegov oče je bil nastavljen v neki veletrgovini, pozneje je postal samostojen trgovec.

r Enotni čevlji v Italiji. Iz Lugana poročajo: V Italiji so že pričeli razdeljevati enotne čevlje. 100.000 parov čevljev bodo brezplačno razdelili med begunce.

r Za 2 milijona svile zgorelo. Iz Berlina poročajo: Velik požar je tvrdki Meierhof uničil za 2 milijona raznih izdelkov iz svile.

Narodno gospodarstvo.

g Cene piva zvišane 20 do 30 kron za hektoliter. Pivovarne so sklenile, da zvišajo 8. januarja cene piva od 20 do 30 K za hektoliter. Plzenjsko pivo, ki je stalo do sedaj na Dunaju pol litra 78 vin., bo stalo 90 vin.

g Ententa kupuje argentinsko žito. Agence Havase poroča iz Buenos Airesa: Dogovori, da kupi ententa žetev, še niso končani, ali napredujejo ugodno. Španska in švicarska vlada se trudi kupiti v Argentini 400.000 oziroma 100.000 ton žita.

g Trgovina na Črnem morju po premirju. V Carigradu pričakujejo, da bo promet, ki se je vsled premirja pričel na Črnem morju, zelo veliko nesel Turčiji in Bolgariji. Tudi Avstrija in Nemčija bosta imeli koristi. Vsled direktne zveze z južno Rusijo, Krimom in Kavkazom bomo mogli izvoziti iz Rusije znatne množine moka, žita, živine, živeža, petroleja, usnja in blaga iz kavčuka. Turčija je za izmenjavo blaga z Rusijo pripravila 25 milijonov kilogramov tobaka, 6 milijonov kilogramov lešnikov in 6 milijonov kilogramov suhih smokv in suhega grozdja. Ladij za prevoz ima Turčija dovolj na razpolago.

g Svetovna produkcija sladkorja. Iz Magdeburga poročajo: Tvrdka Willet in Grey v New Yorku ceni svetovno produkcijo sladkorja v kampanji 1917—1918 na 336 milijonov nasproti 331 milijonom stotov v pretekli periodi.

g Dragá perutnina. Kakor poročajo hrvatski listi, so na zagrebškem trgu zadnjo soboto zahtevali za kokoš 40 K, za raco 70 K in za puro 60 K. Kljub temu je bilo čbilo kupecv.

g Razglas o oddaji sadnega drevja. Iz deželne drevesnice v Mokricah na Dolnjem se bo prihodnjo spomlad oddalo kakih 6000 visokodebelnih jablan (kanadka, voščenska, ananasova reneta, damasnov kosmač, jesenski kosmač, landsberska reneta, Baumnova reneta in še nekaj drugih namiznih vrst), 1000 cepljenih domačih češpelj in 1000 pritličnih hrusk. — Drevje je namenjeno predvsem za krški okraj in nekatere bližnje občine novomeškega okraja. Oddajalo se bo za najbližje občine na licu mesta v drevesnici v Mokricah, za bolj oddaljene pa tudi v Kostanjevici, St. Jerneju in Leskovcu pri Krškem. V te kraje bodo morali naročniki sami priti po drevje ali poslati ponje. Naročniki iz ene in iste vasi ali bližnjih krajev pošljejo lahko skupnega voznika. Po železnici se drevje ne bo oddajalo. Dnevi za oddajanje se bodo določili in pravčasno objavili pozneje. Naročbe na sadno drevje sprejema kulturni urad deželne odbora v Ljubljani. Kdor torej namerava kupiti večje ali manjše število dreves, naj se čimprej, najkasneje pa do konca februarja 1918 obrne na deželni odbor v Ljubljani z dopisnico, kjer naj navede, koliko drevesc želi, katere vrste in kam bo prišel ali poslal ponje. Z vsako naročbo je poslati 10 kron are. Ostali znesek bo plačati pri sprejemu dreves. Cena za drevo I. vrste 2 K 50 vin., II. vrste 2 K. Pritlično drevje po 3—4 K.

g VII. vojnega posojila se je podpisalo 6.044.182.000 kron; vsote, ki so jih podpisali pri armadi na bojišču, še niso natančno znane.

g Kavčuk. Poleg afriškega, bolivijskega in braziljskega kavčuka je bil dovaževan v zadnjih letih v obili meri v Evropo kavčuk iz republike Peru. Peruvanska vlada sklepa že leta in leta s producenti kavčuka pogodbe, ki se tičejo deloma pokrajine, porastle s kavčukovim drevjem, deloma z lego posamičnih »estrada« (skupina 150 kavčukovih dreves). Po prvi pogodbi daje vlada gotovo število hektarov gozdnega sveta na deset let v izkoriščanje dreves; najemnik plača za vsakih 46 kg pridobljenega kavčuka dva sola (niti celih 5 K) pristojbine, ki se pobira v obliki izvoznega davka. Po drugem dogovoru zahteva peruvanska vlada za slednjo skupino 150 kavčukovih dreves, ki stoje na hektaru kavčukovega gozda, letno pristojbino 20 centavov (okoli 50 vin.). Plača se torej za deset skupin v 20 hektarskem gozdu na leto 6 solov (okoli 15 K). Kavčukovi izdelki so med sedanjo vojsko neverjetno poskočili. Izdeluje se v krajih, kjer so bile svoje dni samo siromašne kočice naseljenecv, a so sedaj bogata mesta z živahno obrtjo in poljedelstvom. Ravno pristaniška mesta so se posebej povzpela. A vir vsega bogastva so prostrane kavčukove plantaze, kjer se pridobivajo na leto milijoni kilogramov te važne snovi, kljub temu, da se je doslej le neznamen del prirodnega gozdnega bogastva rečene republike mo-

gel izkoristiti, in sicer zaradi — pomanjkanja delavskih moči.

g Plačilna sredstva osrednjih držav. Iz Berna poročajo: Devize osrednjih držav se vedno bolj višajo. Nemška marka stane danes 98 proti 79 v prejšnjem mesecu, avstrijska krona pa 58 proti 37 v prejšnjem mesecu. V Bernu zadnje dneve v bankah in menjalnicah ni bilo dobiti niti marke niti krone. Nek švicarski bančni ravnatelj je izjavil, da je to šele ugodno znamenje za mir.

g Cena čaju in čokoladi padla. Cena čokoladi je padla od 80 K za kg na 60 K, v zadnjem času pa celo na 40 K. Cena čaju je padla od 140 K za kg na 90 K, v zadnjem času na 70 K. Vzrok tem padanju je ta, ker je bilo veliko zalog skritih ter se je z njimi zakotno trgovalo, a vsled mirovnihih pogajanj je dospelo blago v promet z nižjo ceno.

g Dalmatinsko olje v Zagrebu. »Naše Jedinstvo« poroča, da prodajajo v Zagrebu olje po 32 do 36 kron liter in ko ga trgovci ponujajo, pravijo, da je pristno dalmatinsko olje. V Dalmaciji se pa olje le s težavo dobi po 50 do 60 kron liter.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. U. v P. Žalibog Vam ne moremo nič uspešnega svetovati.

Album razrusene Gorice in različne razglede ce podrtje Gorice. Velika zaloga umetniških kart za 15—18 in 20 K za 100 komadov. Naročila se prestijo na naslov: **ANTON PFATOT, Gradec, Roseggerhaus**

Iščem
postrežnico
za par jutranjih ur.

Vpraša naj se pri špediterju R. Ranzinger, Cesta na južno železnico. 80

Išče se
meblovana soba
najraje pri kaki vdovi.
Ponudbe na upravo tega lista pod šte. 58.

Kupimo
pisalni stroj
in REGISTRIRNO BLAGAJNO.
SEVER & URBANČIČ, LJUBLJANA,
Wolfova ulica šte. 12.

Zanesljiva
delavka in deček
se sprejmeta takoj pri
IVAN N. ADAMIČ, Sv. Petra cesta št. 31.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da nas je zadel prekrut udarec. Izgubili smo svojega predobrega soproga, očeta in tasta

Ivana Luznik

ki ga je božja Previdnost po kratki bolezni dne 31. decembra 1917 nenadoma odpoklicala k Sebi v 63. letu starosti. Pokopali smo ga dne 2. januarja t. l. na domačem pokopališču. Ni mu bilo usojeno dočakati miru tukaj, naj ga sedaj uživa v boljši večnosti.

Poljubin pri Tolminu, 2. januarja 1918.

Katarina Luznik,
soproga.
France,
sin.

Jožeta, Marija por. Bratuša, Zora, Julija,
hčere.
Franc Bratuša, t. č. poročnik,
zet.

Jurij Mihalič, magistratni komisar v p. naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov tužno vest, da je njegova dobra soproga oziroma svakinja, teta in stara teta, gospa

Katarina Mihalič roj. Lugek

soproga magistratnega komisarja v p.

danes ob 4. uri jutraj, po dolgem, težkem trpljenju ter prejemu sv. zakramentov za umirajoče mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v četrtek, dne 10. januarja 1918 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Rožna ulica šte. 27 na pokopališče k Sv. Krizu. Sv. maša zadušnica se bo darovala v mestni župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Nepozabna pokojnica bodi priporočena v pobožno molitev. Počivaj v miru!

V Ljubljani, dne 9. januarja 1918.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.